

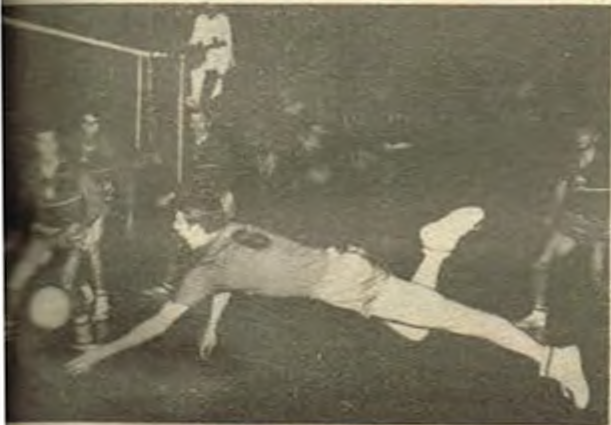
Старт

ИЛЮСТРОВАН
СПОРТЕН
СЕДМИЧНИК

Брой 17 ● 28 септември 1971 ● 25 ст.

Издание на ЦС на БСФС

СПОРТЕН МНОГОБОЙ «РОДИНА» стр. 3
ГЪДЕ СЕ ГУБЯТ ТАЛАНТИТЕ? стр. 6
МОСКВА—ОЛИМПИЙСКА СТОЛИЦА? стр. 7

●
Още в предварителната група италианската публика видя мача България — ГДР, който мнозина очакваха да гледат на финала.
Европейско първенство по волейбол за мъже и жени — стр. 13

На добър час и във втория мач! Армейските футболисти имат всички шансове да продължат борбата в турнира за купата на европейските шампиони. На срещата с „Партизани“ (Тирана) в София дясното крило Цветан Атанасов бе най-активният нападател на домакините.

НЕПРЕКЪСНАТ СТРЕМЕЖ КЪМ КРАСОТА, ИЗЯЩЕСТВО И СЪВЪРШЕНСТВО стр. 8-9

КАПИТАНИ

Това се случи преди няколко години. И ако отново се връщам на този разговор, то е, защото много често си спомням за него. Седях до треньора на юношите хандбалисти, които шест дни вече губеха, и не знаех какво да му кажа, как би могло да се разведри това тягостно настроение. Спомнях си само колко различно се чувства човек до треньор победител, как и неговото самочувствие неусетно расте със самочувствието на състезателите. Другите треньори, които бяха дошли на този турнир „Дружба“, казваха, че на Михаил Николаев просто не му върви. Дали от колегиална солидарност, дали за да смекчат контраста между тяхното променливо и неговото равно настроение? А може би и искрено. Можеше и така да се каже. Нашите момчета губеха и от слаби, и от силни отбори все с по един гол. Николаев не можеше да си намери място от яд.

— Гледай ги какво правят! Нали чу си още какво им говорех. Нали видя, че са съгласни! Е, ето ги сега — всяка стъпка в обратна посока!

Не беше точно така. Момчетата се бореа всеотдайно. С по-силни противници — равносложно и тъкмо накрая, когато трябва да се реши мачът, тъкмо в последните секунди правеха глупости и тогава наистина оставаха това впечатление — всяка стъпка в обратна посока.

А бяха събрани добри хандбалисти. Старася се да ги преценявам съвсем обективно и виждах, че наистина са добри. Не защото си бяха наши. Сравнявах ги с най-добрите на най-силните отбори — по нищо не им отстъпваха, но другите имаха отбор, а ние не.

— И от това въобще няма да стане отбор. Няма капитан! — отсече Николаев, който имаше трудната задача да бъде треньор на един отбор, събран само преди седмица; съставен действително от най-добрите, най-талантливите, най-атлетичните...

Всяка вечер Николаев коронясваше нов капитан — този, който е играл най-добре през деня, за да го видим на другия ден объркан, безпомощен.

— Защо не ги оставиш сами да си избераат?

— Нали това се опитвам да направя от самото начало. Мълчат. Никога не могат да посочат, защото никой не се е наложил.

— Защо Евгени игра опзи ден така добре, вчера като капитан никакъв го нямаше и днес отново е добре?

— Защото не е свикнал да поема отговорност за другите, а само за себе си. Защото новата задача му дотежа и го притисна...

Това им е друга голяма беда на треньорите, които губят — много ги питат, много „защо“ се появяват отвсякъде. Но все пак не можех да разбера защо треньорът, който така добре виждаше какво става с всеки нов капитан, упорствуваше всяка вечер с този ритуал на коронясване на цар за ден?

— Този турнир за мене е загубен. Искам да видя бъдещето на отбора. Да видя дали по не един, поне за ден ще издържи. На този, който издържи за ден, ще трябва да му се помогне да стане капитан, въпреки че това е трудно. Капитанът не се прави. Не се избира дори. Той се налага! Един истински отбор има само един възможен капитан.

По-късно много пъти трябва да видя колко прав е Николаев. Най-напред с неговата „теория“ трябва да се сблъскам в хандбалните отбори.

Познавам вече от години Христина Бозаджиева, капитанката на женския хандбален отбор на ЦСКА „Септемврийско знаме“, и ви

▲ Руми — развълнувана повече, когато играят другите!

◀ Шами — този стопроцентов славист...

▼ Да уважаваш противника, да му честитиш първи, когато побед — това също е задължение на капитана.

паги ми е малко смешно, когато я видя до отбора. Дребничка, слабичка, тя се губи до тези високи момчета. Но се губи само докато е в строя. Започне ли играта, всички виждат Хари. И не само защото е майстор на бързите пробиви, които носят обрат в играта, не само защото по някакъв необясним начин е винаги там, където е и топката, Хари умее бързо да покрие нехайно откритата пролука в защитата, да напоми на някоя, че е забравила точното си място, секунда преди да е станало късно. Да окуражи, да „събуди“, да извлече от всяка състезателка в отбора си максимум. Едва ли го прави, защото е капитан. По-скоро капитан е, защото го прави.

Беше някъде на разсъмване. Във фойето на хотела в Ловеч треньори, дошли на републиканско първенство по хандбал, обсъждаха свои проблеми, възмущаха се от предстоящите срещи за купата на Европа. Те като че не забелязваха, че при тях е останал и един спортист — капитанът на ВИФ Иван Киров. Иван е от толкова години капитан, че всички някак си са свикнали да го смятат за

приятел и сега, заети в споровете, не забелязваха, че един състезател нарушава спортния режим. А Иван дори не чуваше техните спорове. Имаше си своя болка и търсеше отговор на своя въпрос. И тъй като най-неинтересована, без собствен отбор бях само аз, Иван искаше от мене този отговор. Защо са загубили един мач, който, той бил уверен, трябва да спечелят. Какво не им достигало? Говорихме дълго, а той все не мръсваше: „Защо загубихме? Не бяхме по-слаби! Не може да сме станали по-слаби от тях! Познавам ги от години!“

— Довечера вече ще мога да ти кажа, че сте загубили не защото отборът, с който сте играли, е по-силен (а ти знаеш, че наистина е по-силен), а защото капитанът, вместо да спи, седи до еутритата на приказки!

Не бях права. Това не бяха „приказки“. Момчето наистина се възмущаваше. За него по-важно от съня беше да намери този отговор. Не знаех как това стана важно и за мен. Този вечер не ми беше безразлично кой ще победи. Беше изчезнала тази неинтересованост, която се формулира хладно с това: „да бият по-силните“. Защото по-силните, отборът в по-добра форма не беше отборът на ВИФ, а аз бях доволна от тази победа на студентите, от победата на Иван. Капитанът игра за десет! Така обичат да казват момчетата, когато някоя направи големия си мач! А Иван игра в този ден наистина за десет хандбалисти. И тогава разбрах защо в отбора на ВИФ, където бяха минали най-добрите ни хандбалисти, блестящи състезатели, капитан си оставаше все Иван. Не висок, не „страшно талантлив“, не блестящ.

На финалите на ученическото първенство по хандбал един юноша привлече внимание по всички с властното си разпореждане. Момчето не говореше, посочваше с очи на някой свой другар, че трябва да излезе и само споменаваше името на този, който трябва да го замести. Отборът на този млад капитан стана републикански шампион, аз мен не интересуваше повече друго — не се ли засягаше Христо Спиров, един признат авторитет от всички хандбални специалисти, от това, че вчерашно хлапе дори не се сеща да се посъветва с треньора си при тези смени.

— Не, за какво да се засягам — учудва се Спиров, — та тъкмо аз съм поощрявал тази

самостоятелност у Николай Хаджиев. Той трябва да се ръководи вътре, когато стигнало до състезанието. Треньорът е за нивровите, а тука вече трябва да си има билден заместник капитанът, иначе е бей...

От години вече националният ни отбор художествена гимнастика има за капитан Румяна Стефанова. При една петорка равнени сили Румяна е била често и на второ и на пето място, но никой не е виждал как замаяване или отчаяние. В тренировъчната зала Румяна е образец на трудолюбие и стритост, на състезанията — спокойна и тиха. Никой не знае колко се възмуща Румяна, ако и струва да бъде уверена, винаги спомня да „зареджа“ и другите с това спокойствие. Но в този спорт, който дава толкова възможности за развитие на звездоманията, тази звезда, тази силна и опасна гимнастичка винаги си цени. И от малките, на които тя ва един добър пример и могат да го правят в тяхната „кака Руми“, и от големите, които са напрегнати от това вечно съперничество, които им трябва една спокойна Румяна, за справедлива Румяна, която винаги първа дойде да те поздравя, ако заслужаваше да висимо от това, че си я победил.

Футболистите на „Славия“ имат, както обичат от всички любители на футбола, Александър Шаламанов. Всички знаят, че ми не е светец и не може да бъде използван за плакат на образцов спортист, но кой не е възхищавал от всеотдайността на този млад футболист, кой не е изтръпвал, когато този бранител, забравил, че неговото място до неговата врата, се е понесял напред и би да напомни на отпуснатите нападатели, е нужен устрем, може би воден от желанието сам да вкара гол. Шаламанов е стопроцентов славист, неподдал се никога съблазната да напусне дружеството си, защото си даже в най-незавидните му дни, когато се превърна в символ на върхост, което не могат да не ценят дори и в него, на които верността е чужда.

Какъв трябва да бъде капитанът? За ниция няма. Но когато попитат един от кой е капитанът му, всички в един глас ще да кажат едно име. Да го кажат с уважение, с обич, с вяра.

Мargarита РАНГЕЛОВА

ТОВА СЕ СЛУЧИ...

ПРЕДИ 25 ГОДИНИ в Букурещ на балканския шампионат по баскетбол и волейбол българските баскетболисти завоюваха първото място пред Румъния, Югославия и Албания, а жените се класираха втори след Югославия и пред Румъния и Албания. Класирането на волейболистите отбори бе: мъже — Румъния, Югославия, България, Албания; жени — Румъния, Югославия, България, Албания.

ПРЕДИ 22 ГОДИНИ в Прага се състоя първото световно първенство по волейбол. Мъжският отбор на България зае трето място, след СССР и Чехословакия при участието на 10 отбора.

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ в София тогавашният футболен отбор на ЦДНА по-

стигна убедителна победа над реоминирания югославски отбор „Партизан“ с резултат 4:2. Отборът игра в състав: Андонов (Найденев), Ковачев, Манолов, Енишейнов, Божков, Стоянов, Миланов, Димитров (Стефанов), Панайотов, Колев, Янев. Головете отбелязаха за ЦДНА: Панайотов (1), Миланов (29 и 50), Колев (68); за „Партизан“: Херцег (19), Бобек (32).

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ Тодор Артарски направи сполучлив опит за подобряване рекорда на тласкане гюле с резултат 16,48. Сега рекордът принадлежи на юношата В. Стоев, поставен през тази година (18,69).

ПРЕДИ 15 ГОДИНИ в Сидней 18-годишната австралийка Бети Кътберт постави световния рекорд на 200 м бягане, постигайки 23,2. Сегашният световен рекорд е 22,4.

ПРЕДИ 14 ГОДИНИ испанката М. Тресгуерас преплува Гибралтар между Лос Тенос и Цирис (Бергантин).

ПРЕДИ 10 ГОДИНИ аржентинецът Антонио Абертондо преплува за пръв път Ламанша от Англия до Франция и обратно (43 часа и 5 мин.). Последните 1600 м той преплува за близо 2 часа.

ПРЕДИ 10 ГОДИНИ бразилецът Мануел дос Сантос подобри световния рекорд на 100 м св. ст., постигайки време 53,6 (старият рекорд на американец Кларк бе 54,4). Сега този рекорд е владение на Марк Шлъц (САЩ) — 51,9, поставен през миналата година.

Старт

СОФИЯ
СТАДИОН „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
20121

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ: главен редактор — Недялко ДОНСКИ, Асен НЕЙКОВ, Богомил НОНЕВ, Ваня БОМНОВА, Вълко ПЕТРОВ, Димитър ДЖАРОВ (зам. главен редактор), Ешуа АЛМАЛЕХ, Иван ЖЕЧЕВ, Климент ВЕЛИЧКОВ, Маргарита РАНГЕЛОВА, Митко ЕКСЕРОВ (отговорен секретар), Никола КОСТАДИНОВ, Павел ВЕЖИНОВ, Петър ХАДЖИЙСКИ, Ясен АНТОВ. Художествен редактор: Дочо ДОЧЕВ.

Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“

ФОРМА ЗА МАСОВИ ПРОЯВИ ЗАЛОГ ЗА ВИСОКО МАЙСТОРСТВО

ВСЕСТРАНЕН И ДОСТЪПЕН

Спортият многобой „Родина“ идва в отговор на решението на Политбюро на ЦК на БКП „За по-нататъшно масовизиране на спорта и повишаване на спортното майсторство“. Със своя широк обхват многобойът е важна предпоставка за включване в системни спортни занимания на всички слоеве от населението — не изчерпаем резерв на таланти, способни да достигнат високи спортни резултати. Наред с това различните дисциплини от атлетиката и гимнастиката са полезно и достъпно средство за всеобщото развитие на личността. Заедно с плуването и спортната стрелба те създават оази привлекателност и практическа значимост на комплекса, които му отреждат изключително важно място в изграждането на трайни навики към ежедневни занимания с физически упражнения и спорт. Съзнателният елемент пък със своето емоционално въздействие има съществено значение за възпитанието на младежта.

Експериментирането на многобой показва, че към него се проявява жив интерес, че нормативите са изпълними. Ето мнението на трима съюзни треньори, съавтори на упражненията:

Костадин МИЛЕВ — съюзен треньор по лека атлетика: „При изработване на нормативите за лекоатлетическите дисциплини се излождаше от необходимостта те да развият трите основни качества — бързина, сила и издръжливост. Самите нормативи се определяха на научна основа, като се използваша обширните изследва-

ния за физическата дееспособност на младежта и населението, а така също постиженията, необходими за различните оценки в училищата. Целта бе да се създаде възможност за всеобща подготовка на децата и младежта, а оттук — и една масова и високо развита обща физическа база, от която да се търси израстването на таланти, защото досегашното ниско равнище на общата физическа подготовка е една от причините много младежи и девойки с добри постижения като юноши да не могат да достигнат постижения в групите на възрастните. Разбира се, нормативите за отделните възрасти са достижими, но само след съответната подготовка, което е и главната задача на комплекса.“

Васил СТАНКОВИЧ — съюзен треньор по плуване: „Новото, което отличава сегашните изисквания по плуване, е специализираното плуване на разстоянието с един от състезателните стилове, а не да се преплува изобщо. Акцентът върху качеството позволява преливането на масовата работа в спортното майсторство и тук именно е голямата роля на многобой. Първите резултати от такава целенасочена работа през това лято са решаващи. На състезанията в група „Б“ в с. Павел баня, Старозагорско, участваха 12 отбора от окръзите и значителен брой плувци, които показваха добра основа в усвояването на различните стилове и нормативите не ги затрудниха. Все още обаче подготовката се води главно през летните месеци, и то предимно с

децата и младежите. За трудовете се въпросът не е решен. В това отношение профсъюзите и големите предприятия биха могли много да помогнат. През зимата в басейните ще трябва да се използват по-рационално часовете за подготвителните групи и за гражданите. За тази цел бяха отпечатани листовки, брошури и други методически указания както за организирани групи, така и за самостоятелно обучение по плуване.“

Светослав БАТОВ — съюзен треньор по гимнастика: „Различните упражнения са съобразени с възможностите на съответната възраст и задачите, които се поставят пред гимнастиката. На първо място стои земната гимнастика, която е застъпена във всички възрасти, без последната. Тя има широк диапазон на въздействието върху целия организъм. Уредите на гимнастическия многобой са включени последователно в съответните групи с оглед децата да се запознаят с всеки един от тях. Предвидени са и уреди по избор с оглед предпочитанията на кандидатата, а за да може да се покрие многобойът и там, където няма всички уреди. При експериментирането в Шуменски окръг на първите впечатления бяха, че упражненията по гимнастика са трудни. Разяснени и показани на децата, само след няколко тренировки бяха изпълнени с лекота и голямо желание. Разбира се, решаваща си остава предварителната подготовка, а не формалното покриване на нормативите.“

ВРЕМЕ ЗА ДЕЛОВА РАБОТА

На спортния многобой „Родина“ е дадена зелена улица. В съвместното решение на Секретариата на ЦК на ДКМС, председателството на ЦС на БСФС, Секретариата на ЦС на БПС и колегиума на МНП се казва: „Като определят изключително голямата роля, която спортният многобой „Родина“ ще играе за физическото укрепване и развитие на младежта и народа, за по-нататъшното масовизиране на основните спортове и най-вече на леката атлетика, плуването и гимнастиката, ръководствата на посочените организации оценяват като важна политическа проява и задължение на Комсомола, профсъюзите, БСФС и МНП практическото внедряване на спортния многобой „Родина“ в живота на децата, младежта и народа.“

Времето на експериментите и обсъжданията мина. Предстои непосредствената организаторска работа за подготовка и покриване на

Съществен дял от многогранната дейност на Димитровския комсомол заема развитието на физическата култура, спорта и туризма сред младежта, изграждането на физически и духовно закалено, всеобщо развито младо поколение — носител на ярки комунистически добродетели. Тезисите на др. Тодор Живков за работата с младежта и Комсомола и решението на Политбюро на ЦК на БКП от 2. IX. 1969 г. са ясната и конкретна програма за тази дейност.

В изпълнение на партийните документи и решението на XI пленум на Комсомола, ЦК на ДКМС, ЦС на БСФС и другите организации и ведомства с отношение към тези въпроси разработиха и утвърдиха новия спортен многобой „Родина“. Това е една форма, която ще създаде предпоставки за масово включване на младежите и трудовете се в системни занимания с физическа и спортна подготовка, ще съдейства за комунистическото им възпитание, ще повиши тяхната физическа и спортна готовност. Целта е изграждането на всеобщо развити личности, готови за високопроизводителен труд и за отбрана на родината.

Съществено в новия спортен многобой е съобразяването му с партийната повеля за постигане на поврат в масовото развитие на спортовете и предимно — на основните спортове. В това именно е и главната му разлика с бившия комплекс ГТО. Огромните промени в цялостния живот на нашата страна (в това число и във физкултурата и спорта) поставят и нови изисквания към всеобщото развитие на личността. Като всеобща и достъпна за упражняване от всички възрасти форма, в СМ „Родина“ са застъпени именно лекоатлетическите дисциплини (различни за отделните възрастови групи), нормативи по плуване с различните стилове и гимнастически упражнения със съответна на възрастовите групи трудност. Заедно с тези дисциплини в многобойа е включена и спортната стрелба, която има изключително значение за отбраната на родината.

Новото съдържание на комплекса отговаря напълно и на главните задачи пред комсомолските, профсъюзните и физкултурните органи и организации и пред българското училище за обхващане на всички деца, младежи и трудовете се в занимания с основните спортове при стройна система, пълен контрол и отчетност на тази дейност.

Освен със своята задължителност и в четирите вида многобой се отличава и с постепенност и достъпност. В зависимост от възрастта той обхваща 7 групи, които имат свои названия и изисквания: „Сръчност“ — за децата от I и II клас; „Ловкост“ — за пioniери от III и IV клас; „Устрем“ — за пioniери от V и VI клас; „Смелост“ — за пioniери от VII и VIII клас; „Младост“ — за младежи от 15 до 19 и девойки от 15 до 18 г.; „Сила“ — за мъже от 20 до 35 г. и жени от 19 до 25 г.; и „Здраве“ — за мъже над 35 и жени над 25 г. Трудността на нормативите постепенно се увеличава, като за целта са въведени две степени на многобойа: „изпълнил“ и „изпълнил отлично“. Първата стимулира масовостта, а втората цели създаването на трайни навики на занимания с физически упражнения и е основа за по-високи спортни постижения.

Новият спортен многобой „Родина“ е вече факт. След изнесените корекции от експеримента в пет окръга той е окончателно утвърден, отпечатан и изпратен в окръзите. Общото ръководство се осъществява от ЦК на ДКМС, ЦС на БСФС, ЦС на БПС и МНП. За тази цел в столицата бе изградена междуведомствена комисия. В училищата, ВУЗ и селата непосредствен ръководител са комсомолските комитети заедно с физкултурните дружества и административно-педагогическите ръководства. В предприятията и учрежденията тази дейност се ръководи от профкомитетите, комсомолските комитети и физкултурните дружества. Покриването на нормативите става само на официални или на организирани специално за тази цел състезания. За правилното организиране, провеждане и отчитане на СМ „Родина“ са въведени съответните документи и отлчия.

Стоян СОТИРОВ
зав. отдел „Физкултурен“ при ЦК на ДКМС

нормативите на многобой. Първично трябва да се изградят междуведомствени комисии, представители на комсомолските профсъюзни комитети, административните и педагогически ръководства и физкултурните дружества да се сформират групи, да уточнят графика за занимания и тренировки съобразно свободното време на кандидатите, да осигурят необходимите терени, ди и пособия, да се обезпечи петентно методическо ръководство. Плуването лято даде до старт. Хиляди са новобучените плувци, но не навсякъде са водени състезания за покриване на нормативите. Учебната година вече започна и още с първите дни би могло да се организируют състезания за тази цел, да се ползват пълноценно хубавите есенни дни за подготовка на дисциплините от леката атлетика, да може през зимата да се бори върху гимнастическите стания и стрелбата.

Във всички решения и уния се обръща особено внимание на покриването на изискванията на многобойа не е самоцел, трябва да дойде в резултат продължителна и системна подготовка, на редовни, целенасочени занимания за създаване трайни навики, любов и всекидневна издръжливост от физически упражнения. Това е същността на успеха, това е и смисълът на целта, поставена в решението на политбюро на ЦК на БКП.

Страницата бе изготвена от Стоян ГЕТОВ

Двукратният победител в Пробега на мира Шурковски (Полша) все още не е изгубил последната дума в обмяната на България.

Спринт на млада група, воден от носител на жълтата фланелка Дене (ГДР).

оловината път не е изминат и затова оценките и прогнози- разволя на 21-та колоездачна олка на България под шефството "Труд" не биха могли да прерат за безупречна точност. Още е че този път нито един от пиктите не е разрешен, нито може да се очаква, че това ще толакова рано и така лесно. И ните, и индивидуалните претензи забулени в неизвестност. А о потеглихме от София, бяхме ни без много спорове да предимето на двукратния победи- Пробега на мира Шурковски и говите полски другари.

първия ден възпитаниците на шия треньор Хенрик Ласка бяха те пасивни в колоната. Това, пра се, не внесе корекции в пред гелните мисли за изхода на бор- Какво може да донесе първи- ни? Но ето че Дене (ГДР) — е дзнато име на аматьорското ко- цене — избяга от завета на ко- га, финишира пръв на стадиона агосград и от Сливен продължи аттата фланелка. Един факт, не м характерен за нашата обикол- собено през последните години, мнили сме това състезание с не- снатата смяна на лидерите по- първите етапи. Този път, въп- че в колоната станаха толкова че Шурковски показа на висот- а в Боровец колко неумолим е анинския профил и спечели ета- Пазарджик, въпреки че и пред иен успя да избяга пред Дене, още не може да се добере до а, което в последните две годи- тана негов патент по шосетата ду Варшава — Берлин — Пра-

ОБИКОЛКАТА НА... 47 ГОДИНИ И 31 208 КМ.

Идеята да се организира колоез- дачна обиколка на България се осъществява още през 1924 година. След малки или по-големи паузи тя се появява отново в 1935, 1949 и 1950 година и чак от 1955 година почва да се организира всяка година. Така че в своето 47-годишно съществува- не "обиколката" е прекосила едва 20 пъти шосетата на България и до- сега е изминала 31 208 километра в 208 етапа.

Първият конфликт е дошъл с първата "обиколка" в 1924 година, когато организаторите и съдиите не са могли да определят точно победи- теля и затова са обявили двама — К. Дюлгеров (РС) и Г. Абаджиев (РС). Но има и такива герои, които са излизали по няколко пъти победи- тели в обиколката: три пъти Боян Коцев (1958, 1959, 1960), а по два Милко Димов (1949, 1950) и Иван Бобеков (1962, 1965). По един път са записали имената си като побе- дители: М. Николов (1935), Ст. Геор- гиев (1955), Дим. Колев (1956), Нен- чо Христов (1957), Дим. Котев (1961), Ляльо Цочев (1963), Бор. Бочев (1964), Хава—ЧССР (1965), Ян Вен- цел — ЧССР (1967), Веско Кутуев (1968), Полони—Ит (1969) и Фьодор ден Хертох — Хол (1970). Двайсет- те досегашни победители са излъче- ни измежду общо 1551 участници. С най-дълъг маршрут е "обикол- ката" през 1950 година — 2000 км, а с най-къс през 1961 и 1962 година — по 1230 км. Рекорден брой участни- ци са стартирали в 1949 година — 117, а най-малко през 1924 година — само 21.

ДИН ДЕН ПРЕДИ ПОЧИВКАТА НА МОРЕ

ойто конфликтът не става ясен с първите кадри. Да, ние не гвахме, че съветските момчета ще представят в такава светлина. Не ото не познаваме техния възход оследните години, но защото то- не е националният отбор на стра- я, а пратеници на спортната орга- ния на съветските студенти "Бу- стник". Но ето че те взеха пър- етап в отборното бягане по чаяк и след Сливен продължават з лидери в отборната борба. Всич- това не е плод на някакво щастли съчетание на различни тактически ове, а място, извоювано с непре- нати атаки и завладяваща настоя- ост.

тезанието в Сливен, — отборната раз връзка ще дойде още по-трудно. Да не забравяме и това, че колоездачи- те на ГДР са задължени да пазят трикото на Дене и заплашват екип- ната титла. Специалистите обичат да сравняват обиколките по тяхната сила. Крите- рият никога, разбира се, не е бил безупречен. Едно обаче е безспорно, че в колоната има три първокласни отбора — на Полша, СССР и ГДР, които са чест и за най-големите бяга- ния в света. И ако датчанинът Лунд не се бе разболял преди старта в София, всичко щеше да изглежда още по-привлекателно, по-конфликтно и динамично.

можем да очакваме нещо по-значи- мо от тях. На всичко отгоре Илия Георгиев падна и се отказа през вто- рия ден, а в неделя на сливения колодром, когато победата бе на пет- десетина метра от Георги Марков, той се подхлъзна на циментовия вираж и пропусна една чиста възможност. В тази трудна и напрегната борба, която се води по шосетата на Бъл- гария, само Веско Михайлов е по-из- вен, но и той е още момче в срав- нение с Шурковски, Дене, Ханушик, Микайи и останалите от челото на колсната. Шаисовете на дружестве- ните ни отбори са още по-минимал- ни...

Ангел ИВАНОВ (наш специален пратеник)

— Какви са сега основните проблеми пред колоезденето като спорт в оглед на все по-настъпващото нахлуване на техниката в нашето ежедневие?

1. КОЛОЕЗДЕНЕТО ДНЕС И УТРЕ

Това беше темата на разговора ни с Хайнц Дитрих, генерален секретар на бюрото за олимпийска под- готовка при Съюза за гимнастика и спорт на ГДР и вицепрезидент на техническата комисия при Междуна- родната федерация по колоездене: — Настъплението на техниката поставя значителни затруднения при

за подготовка и осигуряване на м- лена улица по трасетата при съст- занята. По-съществено е да не загубим младия човек заради ома- нията, които се изискват от него и името на спорта. В някои страни има периоди на отстъпление по и- ношение на качеството за сметка на предпочитания към футбола и лени- та атлетика. Затова добре е младе- те хора да се приобщават към кол-

СЕЛЕКЦИЯТА И ОРГАНИЗАЦИЯТА

практикуването на колоезденето. Но това не ще рече, че ние трябва да из оставим велосипеда като средство Желински, Кудра, Магера, Газда, Бекер, Кегел, въпреки че още про- дължават да се състезават. На тази база за селекция всеки воюва за мястото си. В основата на успеха стоят многото състезания. Един бе- гач у нас има за сезон 60—80 съ- стезателни дни. Години наред ние робувахме на схващането за про- дължителни лагер-сборове. Това не ни донесе успех. Напротив, загубих- ме много таланти. Сега следваме принципа, че най-важната подготов- ка е състезанието. Всяко състеза- за спорт и транспорт. Безспорно съ- ществуват много проблеми, свързани със спорта и организирането на състезанията. Аз мисля, че и за в бъдеще колоезденето ще получи по- пулярност и няма да отстъпи като спорт. Работата с него има две стра- ни — търсене на правилни начини

езденето първо от юноши, дори и то деца на 8—10-годишна възраст.

2. НЕ ИМЕНА, А ДОБРА СПОРТНА ФОРМА

Разговорът ни със старши треньо- ра на полския отбор Хенрик Ласка бе посветен на подбора на колоез- дачи в националния отбор и на тех- нитурата.

— При подбора на състезатели н- робуваме на имена, а се ръководим единствено от спортната форма. Това от националния отбор означава такива големи колоездачи.

Пробеget на мира играе много голяма пропагандна роля за привличането на млади колоездачи. Що така и пресата, която освен това сравнително много нашироко състезание. Затова хиляди млади у нас желаят да бъдат като Шурковски или Ханушик.

Треньорите на българския отбор с Веско Михайлов — най-добрият наш колоездач в досегашните етапи.

Красива природа... Но дали колоездачите я виждат!

ШАМПИОНЪТ НА ШАМПИОНИТЕ

... със своето време... Трябваше да дойде народната революция да се заплетне на власт, да изправи на крака чуждата страна, да я тласне напред един всеобщ културен, икономически, стопански прогрес, та на благодатна почва да израсне и свет, социалистически спорт. Трябваше този спорт да събере си да намери своите стратегии, редици, трябваше да се появи Петров и с проникателност да зира есенцията на това древно човечество изкуство, този и престар спорт — борбата. Трябваше да дойдат неговите последици — такива като всеотдайния треньор Филип Кривиралчев, аше от всички краища на страната да се съберат най-силните таланти, за да направят една златна сетка и да поставят името на България над всички в света!

... бащите им са били по-слаби, а дедите на тези носители на сребърни и бронзови медали — тези световни шампиони? Шампионът на шампионите, златният медал в най-тежката категория, тегло над 100 кг, Александър Томов, да изброчи поколения борци в България. Славата на дядо му и днес се носи по поречието на Струма. Тръгнете по благоуханните села Дамяница, Левуново, Борово и попитайте старите хора — са запомнили от онези славянски сбирки, придружени с песни и веселие, и ще ви кажат: до от Славей! А когато косаборецът посребря, на телуха го слагат синята му Тома... световен шампион стана прадедо, внукът и синът, стана Александър Томов, за когото, без сам да съзнава това, бяха работили цялата десетилетия, традицията — той имаше щастието да се роди в разцвет на социалистическата България. Защото един световен шампион — това е не само триумфът и признанието на една личност, а и резултат на усилията на много и много хора, на развитието на едно общество.

... дума да не става, най-големият в историята си е той. Този русо-български 22-годишен здрав момък, комуначало никак не вървеше. Беше добродушен, както почти всички и силни хора. Вгледайте се в

лицето на Сашо — лице, в което е отразен типичен български характер. Този човек изпитва сякаш неудобство от вниманието към него. Природата го е надарила с необикновена сила, с тяло на атлет, но самият той приема този дар като нещо естествено и не го свързва със светни чувства и самооценки. Само по себе си у мен се налага сравнението с онези трудови герои, които в своята работа са ловки и бързи, вглъбени, забравили за всичко околното. В такъв момент те са равни на себе си, осъществяват се пълно и свободно. Пред хората обаче се чувствуват неловко, стоят малко непохватно и думите, които казват за себе си, са някак си неуверени. Още в детството си Сашо проявява такава несъответствие между клокощата отвътре енергия и извън нея възвезденият живот. В училище и на улицата той е между тихите деца. Момчето сякаш е съзерцавало как у него с дни, месеци и години расте и се натрупва необикновена сила, която един ден ще потърси ярка изjava.

Явно е, че само с традиции не става. Трябва и работа. Но Сашо на следващата година си счупва ръката и дълго не се появява на телуха. Трябва ли да ви уверявам след всичко казано до тук, че златният медал на световното първенство Александър Томов достигна съсам не леко, достигна го след четиригодишен черен труд! Да, да, черен! Който е опитвал, знае това. А представа може да се добие и само от един поглед в някоя борцова зала. Тук всичко — телухите, уредите, дори стените са пропити от трудовата пот, стоманените лостове на шангите са изтрети от дланите на спортистите. Тежък е този златен медал за Сашо! Тежи хиляди поздигнати тона, десетки хиляди хватки със сваляне, хвърляне, преодоляване съпротивата на стокилограмови противници...

Когато Александър Томов излезе на телуха на стадион „Васил Левски“, вече бе добра известност. На миналогодишното световно първенство в Едмънтън (САЩ) се беше класирал на четвърто място. Можеше ли сега да отиде по-напред?

Мнозина от вас навярно са видели неговите схватки. Първо надви един от най-силните турски борци — Топуз. Не го тушира, но го накарва да спринтира по телуха... Неудържим беше този Топуз в своя искрен стремеж да се добере колкото се може по-бързо до края на кръга! Никак не му харесваха прегръдките на Сашо!

После един след друг лягаха по гръб и отправяха поглед към покрива над телуха най-силните борци на ГФР, Тунис, Румъния, Полша, Чехословакия... Пет поредни туша, докато стигне до Рошчин!

Светският борец имаше зад гърба си огромен опит. Беше побеждавал и Сашо, а това за борците е от голямо значение. То създава някак си психическа потиснатост в победения, неувереност, някаква депресия... И Сашо се бори внимателно. Трябваше му равна среща и той си

Схватката с Рошчин, след която Томов стана световен шампион.

я взе тази равна среща, равностепенна на победа. Зрителите обикновено предпочитат да наблюдават схватките от по-далечни категории. Тук противниците са по-бързи и пъргави. Но Сашо Томов вече опровергава твърдението, че тежките борци са скучни. Извън тренировките и състезанията може би и той е бавен — в жестовите, в походката му навярно преобладава равният, бавен ритъм и спокойствие. На телуха обаче се преобразява. Умението му да се самовглъбява мигом се превръща в умение за пределно активизиране на всички на лични сили; после — овладяване и подчиняване на тези сили за осъществяването на саеткавичните решения в хода на двубоя! Той се хвърля към развързката, към победата още със съдийския сигнал. Има богат репертоар от хватки и така уплита противника си с тях, че само след няколко минути той не знае кое оръжие на българина е най-опасното, не знае откъде може да се очаква решителният удар. Своите тушове Сашо печели след едно динамично темпо — колкото красиво, толкова и резултатно.

Едва ли има българин, който да е следил световното първенство в София и който, наред с другите възторзи, да не е изпитал признателност и обич и към младия борец. Но можете ли да си представите големите празници в родното село подир първенството? Заслужена радост!

Над това село слънцето пролет

грее по-силно, отколкото другаде, тук се усеща лъхът на Бяло море. Още през февруари започват да цъфтят дърветата и цветята, зеленят поляните и нивята. Земята ражда богато... Същата тази земя отхранява яки мъже, достойни да защитават българската спортна чест.

Всеки със своето време... Трябваше да се родят и израснат стоици български борци, за да кристализира между тях онзи чист продукт, наречен „световен шампион“. Трябваше да се вложат много ум и усилия, като се почне от десетките треньори, пръснати по градове и села, и се стигне до съюзните треньори, до ръководството на федерацията, на българското спортно движение, па и по-нататък дори, за да застанат нешите яки български момчета първи и над всички в света!

Един от тях е и Александър Томов, оправдал всички надежди, отблагодарил се по най-яркия начин за всичко, направено за него, на всички, на които дължи частица от своя успех.

Атанас ТЕНЕВ

Снимки: Димитър МИХАЙЛОВ

... Сергей Белов е в игрището-астроението на противниковите и пада до много нисък градус. Уметрови центрове, които стърцят глава над него, посягайки подадената им топка, улавят хв. А топката държи Белов, който е изпреварил, макар и с нижищожна част от секундата...

... сам бранител, С. Белов е най-мнозина защитници да сънушмарни сънища. Навярно а го виждат как дриблира под им нос, протягат ръце, но не до топката, после се улавят кой финт, а този хитрец спира, отскача сякаш изхвърлен ружина и постига кош. После от кошове — колкото против е по-силен, толкова повече точ И вкарва най-много точно токогато играта на отбора му не когато всяка точка „поскъпва двойно и тройно... От 17 атаки у американците на световното първенство през 1970 г. той завършва с 11 — един завиден резултат! Ще го запомнят и югославите от финалния мач за първенство на континента в Есен, защото стрелените към титлата „плавни“ клираха в момента, когато срещ в съветския тим заигра и черта десетка.

... Сергей Белов — един от 217-те съветски младежи, които в баскетбол, производно на тази армия и все пак твърдизличен от всеки един от тях. Той извън елементарните предпоставки за играта, някаква творческа „пунсът на която може да бъде само той — най-добрият игрец в света на шампионата в Любляна изобразил в символичната пейзаж на Европа на XVII първенство през 27-годишния капитан на многократен носител на купата на европейските шампиони ЦСКА (Москва). Навсяко се държат с него и в клубите — и в клубния му, и в

ИГРАЕ И КОГАТО Е НА ПЕЙКАТА...

националния отбор. Често, прекалено често го държат в резерва, но:

Сергей Белов играе и когато е на пейката — казва Ал. Гомелски. — Винаги съм мечтал на моята резерва на скамейка да има играч, който с визането си може да реши мача. Белов е този играч, сигурен съм в него. А съперникът, като го вижда на пейката, тръпне от неприятно предчувствие, чувствава, че идва неговият час. Психологическото въздействие понякога е по-силно и от прекия принос, който той дава на терена...

При загревката често зрителите се изненадват от неговото поведение — той излиза пръв и започва да стреля упорито от... под самия кош. Едно елементарно упражнение от пионерски калибър. Някои се смеят, но постепенно стават сериозни: Белов отстъпва все по-надалече от обръча, докато не стресне всички с някой точен баскет почти от центъра на игрището. А стрелецът с „поражаващата ръка“ разказва за себе си: „Мнозина играчи имат любими точки за стрелба. Според мене това е преди всичко външните. Аз нямам „сигурно“ място, но това не ми пречи да се чувствавам еднакво добре на

всякъде“. Публиката винаги му е била благодарна за великолепието, което той излъчва от тази прекрасна игра — баскетбола, и я поднася щедро на почитателите ѝ от трибуните. А неговите коронни удари — красиви и меки хвърляния след висок и плавен отскок — са наистина прекрасни!

Трудно е да се играе срещу такъв състезател. Не само защото сам пълни коша на противника, а защото учи, води и организира и съотборниците си да правят същото. Белов — това е свързващото звено между треньора и отбора. А пасът му е една от най-здравите нишки, които правят от съветските баскетболисти едно цяло. Наглед няма нищо по-просто от един пас и затова да направите нещо „съвсем просто“ по-добре от всички други, е наистина висше майсторство. Майсторство на голям спортист, какъвто безспорно е Сергей Белов.

Климент ВЕЛИЧКОВ

След миг „поражаващата ръка“ на Сергей Белов (10) ще донесе нови две точки за съветския отбор.

ЗАЩО И КЪДЕ

СЕ ГУБЯТ МЛАДИТЕ ТАЛАНТИ В АТЛЕТИКАТА?

ПРОБЛЕМИ-ОРГАНИЗАЦИОННИ И МЕТОДИЧЕСКИ, КОИТО ЧАКАТ РАЗРЕШЕНИЕ!

„ТАЛАНТЛИВИ И НАДЕЖДНИ...“

Това определение среща често не само в спортните рубрики на вестниците, а в изказванията на специалисти, които наблюдават младите атлети на състезания. Само в традиционните шампионати за купата на в-к „Народна младеж“ всяка година участват хиляди юноши и девойки, мнозина от които предизвикват възхищение с физическите си качества и талантливите изяви. Хвалебствия към подрастващите състезатели сме слушали нееднократно по повод представянето на международните турнири на пионери, средношколци, „олимпийските надежди“, на балканиади и други първенства.

Не може да бъде иначе. У нас, както никога досега, са създадени условия всеки младеж и девойка да спортува, а талантливите да се включат в изградените многобройни школи по градове и дружества. За най-добрите са създадени специализирани школи, интернати и полуинтернати, спортни гимназии и паралелки. Стотици са треньорите и преподавателите, които ежедневно упражняват професията си, за да обучават млади атлети и атлетки.

Все пак не можем да бъдем доволни нито от масовостта, нито от подготовката на подрастващите. Но най-голяма тревога предизвиква големият брой млади състезатели, които преждевременно напускат пистата. Могат да се изброят десетки, стотици имена на „талантливи и надеждни“ млади състезатели, които биха могли да бъдат гордост за родния спорт, а останали в забвение. Пред очите ни е Божидар Витанов. „Такъв спортист — както казваха мнозина — на сто години веднаж се ражда!“. Силен, гъвкав, бърз, с богата осанка и интелектуална надареност, още с появата си на пистата предизвика всеобщо възхищение. Първите си стъпки ознаменува с рекорди в групата за юноши младша възраст, а в старшата бе вече равностоен на мъжете. Еднакво добър в спринта, хърделите и скоковете, от него се очакваше много. Такова бе мнението и на чуждестранни специалисти. Но не би! Нито треньорът му Ст. Хубанов, нито ЦСКА и по-късно „Академик“, нито федерацията можаха да го запазят за нашата атлетика. Подобна бе и съдбата на стройната Снежана Стоева, която на 18 години оглави женската ранглиста на 200 м, а като студентка се загуби...

Ако хвърлим поглед на юношеските ранглисти в предоллимпийската 1967 г., ще си припомним още десетки имена на млади таланти, които в настоящата предоллимпийска година би трябвало да бъдат в първите редици на националната ни атлетика. Ще припомним само имената на първите в някои дисциплини: 100 м — Б. Витанов и Ив. Стефанов 10,6; 400 м — В. Танева 49,7; 1500 м и 3000 м — Б. Чалъмов 3,56,2 и 8,40,7; 1500 м с пр. — П. Йотов 4,16,0; 400 м с пр. — Ст. Стоянов 54,9; овч. скок — Л. Генчев 431; тр. скок — П. Стоянов 15,03; гюле и диск — Р. Геров 15,13 и 44,64; копие — Г. Димитров 64,46 и девойки: 100 м — А. Вълкова 11,9; 200 м — Сн. Стоева 24,6; 800 м — М. Димитрова 2,16,5; 80 м пр. — Г. Андреева 11,6; диск — Г. Гърмядолова 43,07; копие — Д. Енева 47,10 и много други.

Мнозина от поменатите въобще не се състезават, а тези от тях, които продължават да се явяват на състезания, участват им е безлично, като трудно достигат юношеските си постижения! Но не става въпрос за единици. Още по-обезпокоително е, че над 80 процента от

ДЕСЕТТЕ НАЙ-ДОБРИ ЮНОШИ И ДЕВОЙКИ

през 1967 г. вече не се състезават. Така на пример в изоставените дисциплини, като овчарския и тройния скок, с изключение на Ив. Минков, нито един от десетте най-добри за годината не се проявява на пистата! Надживяваме в ранглистите за младшата възраст, на тези, които сега са на 20 години Цели „десетки“ от ранглистите на най-добрите са „изчезнали“! От спринтьорите сега не срещахме нито един, от хърделците — също, а в хвърлянията — само М. Къшев, М. Влахов и Т. Манолов. Отпаднал е такъв талант като Ивандор Чакалов, който

сред девойките, където факторът военна служба не съществува...

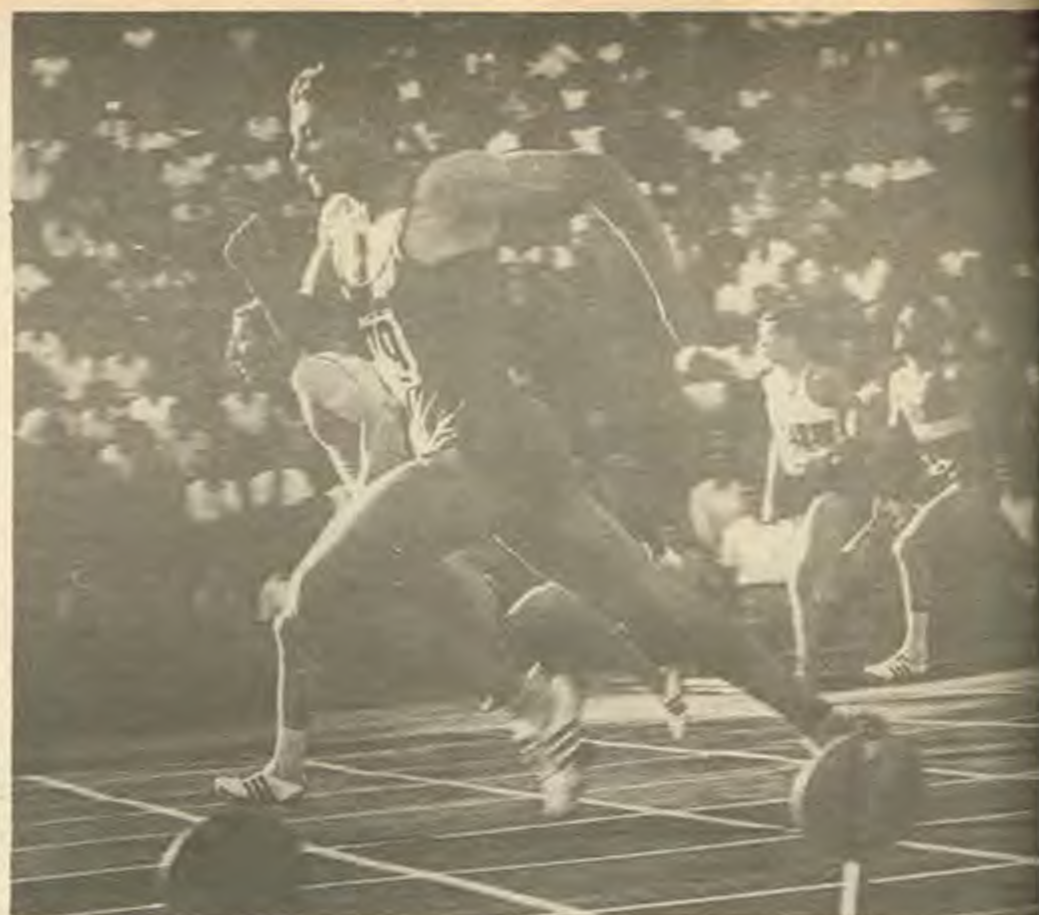
При този

БЕЗПРЕЦЕДЕНТЕН ОТЛИВ

от атлетически кадри, и то от най-добрите, за които са полагани специални грижи в школи и отбори, естествена последица се явява крайно ограниченият брой елитни състезатели — мъже и жени. Фактически у нас няма нито едно дружество с пълноценен атлетически мъжки или женски отбор. Те се ползват с юноши и девойки. Попълнение то в националните отбори става бавно, мъчително. Качественият растеж произлиза от единици и затова резултатите не са трайни и често настъпват кризи от рода на тазгодишната, в която загубихме завоюваните челни позиции на Балканите.

Разговаряхме с голям брой ръководители и треньори. Ето как някои от тях виждат причините за този ненормален голям отлив на младите атлети и атлетки.

Змс Михаил БЪЧВАРОВ — кандидат на педагогическите науки: „Три са причините: организационно-методически, социално-битови и педагогико-психически. Първият е основен и влияе върху останалите два, които от своя страна като бумеранг дават отражение върху първия. Всичко у нас се свежда до точки, като се почне от пионерите младша и старша възраст, юноши и девойки младша и старша, така както при мъжете и жените. Дружества, окръжни съвети искат от треньорите точки. По тях оценяват работата им. Това важи и за федерацията. Това желание за бърз успех води до форсиране, до еднообразни средства и методи, до високо специално натоваване, като се пренебрегват биологическите предпоставки на физическото развитие и особености те на личността. Така се изгражда скоростна бариера, която се оказва спиратка за растежа. Пренебрегва се принципът на всеостранността и постепенността. Тренировъчният процес протича само физиологически, а се забравя психологическата страна на подготовката, необходимостта от емоционално въздействие на тренировка и състезания. Затова по-късно тази скоростна бариера не може да се разруши и когато младите състезатели станат мъже, те вече са пренаситени, достигнали са преждевременно тавана и отпадат от големата атлетика. Като юноша моето най-добро постижение на 100 м бе 11,3 сек. Бях в групата на перспективните. Моят брат ме тренираше многоостранно, на база на постепенността. С много труд и постоянство „станах талантлив и перспективен“ според думите на ръководителите. Едно интересно изследване на О. Карюк (СССР) върху „структурата“ по висини

Божидар ВИТАНОВ — изключителен талант, който не се изяви в пълна мяра...

Лиляна ПАНАЙОТОВА — с нея не бива да се допусне фiascoто на Сн. Стоева и на десетки други таланти...

процента от юношите и девойките, и то от втората половина на ранглистите, достигат големи върхове. При нашата система, в която се обръща внимание само на най-добрите в момента юноши и девойки, мнозина от които са достигнали преждевременно тавана, възможностите да се гонят високи върхове от по-широк кръг атлети са твърде ограничени. Веднъж настоявах за един талантлив младеж с прекрасна фигура (Лазар Иванов от Долна Митрополия), който с малка подготовка имаше постижение 11,4 сек. на 100 м, но никой не ми обръща внимание...

Доц. Атанас КОЛАРОВ — зав. катедра „Лека атлетика“ при ВИФ „Г. Димитров“: „За мене организационните слабости са основни. Те съдействуват отрицателно на методиката. Точкаджийството и рекордърската мания от пионерска възраст е погрешна. Ранното обучение е правилно, дори у нас то започва по-късно. Но то трябва да бъде на базата на всеостранността. Олимпийският шампион на 100 и 200 м в Мелбърн Б. Мърю е започнал подготовката си на 12-годишна възраст, но три години не е участвувал на състезания като спринтьор. Не бива да се изпреварват събитията с форсирана подготовка, защото резултатите, както виждаме, са печални. Считам, че имаме талантливи млади атлети и атлетки, но и по отношение на юношите и девойките също изоставаме в сравнение с напредналите страни. Дори в турнирите „Дружба“ (бившото „Олимпийски надежди“) ние сме аутсайдер. Много важен проблем е заетостта на учещи се и физическата им подготовка в училищата.“

Тихомир КАРАНОВ — кандидат на вестническите науки: „Никой не търси отговорност от дружествата и окръзите къде се губят техните атлети. Интересът към нашия спорт както от страна на спортните ръководители по места, така и от родителите е все още много слаб. На много ниско равнище е подготовката на преподавателските и треньорските кадри по отношение методическо то ръководство на детско-юношеската атлетика. Те не умеят да дозират правилно натоварванията и се радват на бързите успехи. Проблемът за разтоварване и възстановяване на младите не е разрешен и се правят фатални грешки.“

ГОЛЯМА ЗАГРИЖЕНОСТ

проявява всички съюзни треньори.

Славия ГЮМИШЕВ: „Голям е вакуумът между училището, казармата и висшите учебни заведения. Тук се губят десетки таланти. Само двама от осем млади атлети с постижение над 7 м на скок дължина продължиха спортния си път. За другите няма място в армейската школа. По тази причина пропадна и В. Даскалов с 2 м на скок височина. Във ВУЗ не могат да съчетаят учебната работа със съвременната подготовка на изявените атлети и мнозина пропадат...“

Мс Димитър ДИМИТРОВ: „Талантливи спринтьори постъпиха във ВУЗ, но за балканиадата от „Академик“ участва само Г. Йовчев и нито една студентка. Не отбелязват напредък и такива талантливи хърделци като младите рекордьори Ив. Янков, Том Иванов и други, които следват във ВИФ. Критиката се посреща на нож, а резултати няма...“

Илия ПОПОВ: „Много млади таланти в бяганията на средни и дълги разстояния постъпиха във ВУЗ и изчезнаха или не по казват развитието (Л. Добрева, Б. Новакова, М. Милчева, Б. Чалъмов, Д. Недялков, И. Данчев, К. Василев и други). Не е по-добре положението и в ЦСКА, където постъпват само двама-трима най-добри. Желев и Тихов се изяха след казармата, но много малко са тези, които продължават атлетическата си дейност след военната служба. Някои треньори престъпно форсират млади състезатели и затова не напредват, когато преминават в групата на мъжете. Зам.-председателят на федерацията Дими-

ОСНОВНИ АТЛЕТИЧЕСКИ БАЗИ

са училищата, университетите и войските ред с многото слабости трябва да каже броят на учащите се атлети и аз от пионерска до гимназиална възраст повече се увеличава. В републикански нови състезания вече участвуват хиляди ромната част от тях постъпват по-късно казармата и висшите учебни заведения този промеждутък става големият лифт, който ни връзва ръцете да размазваме масова атлетика на високо равнище. В армейската школа постъпват 20—30, останалите юноши трябва в продължение на две години да прекратят тренировката и състезателна дейност. Така ние сега за втория ни по сила юноша наляне диск М. Влахов, който би трябвало да се изяви като „звезда“ на място в армейската школа. Това и за много други юноши — първоразрядци и кандидат-майстори. А би могло да се счита военната служба с подготовката на младите. Предложението на Осменум на ЦС на БСФС за армейско първо по кръгова система не е още изпитано. Дори отпадна традиционното в много общоармейско първенство.“

В нашите висши учебни заведения създадено обществено признание на таката, каквото съществува в СССР, ГДР и други напреднали страни. Във тази кръгова система във ВУЗ за излизане на отборен първенец не допринася за излизане на атлетиката в отделните висши учебни заведения. В повечето от тях фактически няма отбори, дори и групи. Мнозина състезатели, желаси да продължат спортуват, свиждат подготовката си попадат на неподходящи треньори и женитата им рязко спадат, вместо да покачват. Преди няколко години ЦСФ на шампион за жени благодарение на Вълкова, Д. Маркова, Сп. Кръстева, Драгоева, М. Зафирова и други, които пълниха редиците на „Академик“. Но една от тях не напредна. А могат да изброят още десетки имена на юноши и девойки, от които очаквахме пълноценно изпълнение за националния отбор. Румков успя да подобри дългогодишния рекорд на Артарски на тласкане гюле в първата година след юношеската възраст. Постъпи във ВИИ „К. Маркс“ постижението му рязко спадна, а за подготовка треньорът му получава възможност за учебни часове... Това не е единичен случай, а явление. Не отпадна във ВУЗ таланти като Б. Витанов, Мирзачийска, Сн. Стоева, Д. Недялков и други, които бяха в националния отбор. Проблемът за форсираната подготовка на младите не е изяснен от специалистите, винението спрямо преподавателите за отпадане на атлети, не се доказва, тъй като не възпитаниците в гимназиите в Свищов, Търново и друге или не продължават тренират, или рязко намаляват постиженията си и заради това спират техния растеж. Явно специалистите са тези, главно ще ни помогнат, за да запазим голямата част от юношите и девойките в големата атлетика...“

Ешуга АЗДЖ

ПИШЕТЕ ДО «СТАРТ»

Поради големата важност на проблема: „Защо и къде се губят младите таланти!“, който проблем е валиден за всички спортове, редакцията на „СТАРТ“ покани редакторите, спортисти и любители да споделят мнението си и направят предложение чрез страниците на нашето издание.

Материалите изпращайте на адрес: стадион „В. Лезски“ в Свищов за „СТАРТ“ (учебно-спортен отдел).

Централният съвет на БСФС и Българският олимпийски комитет изказват пълна подкрепа на кандидатурата на съветската столица за организиране на летните олимпийски игри през 1980 г. и от името на хилядите физкултурници, спортисти, треньори, спортни специалисти и дейтели в нашата страна изразяват своята увереност, че сесията на Международния олимпийски комитет през 1974 г., на която ще се реши мястото на XXII летни олимпийски игри, компетентно ще прецени и приеме с одобрение кандидатурата на Москва.

На 14 септември столицата на Съветския съюз Москва официално постави кандидатурата си да организира XXII летни олимпийски игри през 1980 г. Това бе съобщено на заседание на Олимпийския комитет на СССР, който подкрепил предложението на Изпълнителния комитет на Московския съвет на депутатите на трудещите

се стане ли Москва олимпийска столица? Тая въпросителна ще стане чак след сесията на Международния олимпийски комитет през 1974 г., когато трябва да бъде взето окончателното решение за мястото на XXII олимпиада. Но още в първите дни, след като бе известена кандидатурата на Москва, членовете на МОК, събрани на своята 71-а сесия в Люксембург, изразиха задоволството си от тоя факт.

ВСИЧКИ ТРЯБВА ДА СЕ УЧАТ ОТ ВАС!

Това са думи на председателя на МОК Ейвъри Бръндейдж, казани едно интервю през това лято в Москва, когато той бе гост на спартакиада на народите на СССР. След като проследи грандиозната спортна проява и се запозна подробно с развитието на физкултурата и спорта в СССР, председателят на МОК не се пошегува да заяви:

„Спортна Москва все повече и по-бързо се разраства. Това е характерно за цялата ви страна. Много добрее е, че вашето правителство проявява голяма заинтересованост и внимание на физкултурата и

спорта, отделя много средства за строеж на спортни съоръжения, грижи се за подготовката на преподавателски и треньорски кадри, за физическото и духовно здраве на народа. Спортното значение на Москва е много голямо. Тя е столица на огромна държава. В Москва се проявява голям интерес към олимпийското движение. Олимпийските игри са не само състезания, в които се постигат високи спортни резултати. Те са стимул за развитието на физкултурата и спорта в отделните страни. Мисля, че вашата страна и Москва могат да служат за най-добър пример в това отношение. Всички трябва да идват при вас, за да видят колко много правите в тая насока“.

Сега, след официалната кандидатура на Москва, няма никакви пречки през 1980 г. представителите на десетки страни от цял свят да заминат за съветската столица, за да видят и оценят всичко онова, което е видял и оценил Бръндейдж. Нужно е само членовете на МОК да кажат своето „да“, когато ще решават въпроса за домакинството на XXII олимпиада. И трябва да го кажат — в интерес на световния спортен напредък, в името на дружбата между народите и мира на земята!

ДНЕС И УТРЕ

Съветската столица разполага с достатъчно спортни съоръжения, за да организира проява от мащаб на олимпийските игри. През последните години Москва бе домакин на световни и европейски

първенства по фехтовка, баскетбол, волейбол, стрелба, гимнастика, модери петобой и други спортове. И те, и традиционните международни състезания по лека атлетика, плуване, вдигане на тежести винаги са преминавали при отлични условия за спортистите и изрядна организация. Последното доказателство за спортните възможности на Москва бяха финалите от тазгодишната V спартакиада на народите на СССР, в които се състезаваха 7382 спортисти по 24 спорта. И по броя на участниците, и по необходимите условия за настаняването им спартакиадата е по-мощна от една олимпиада.

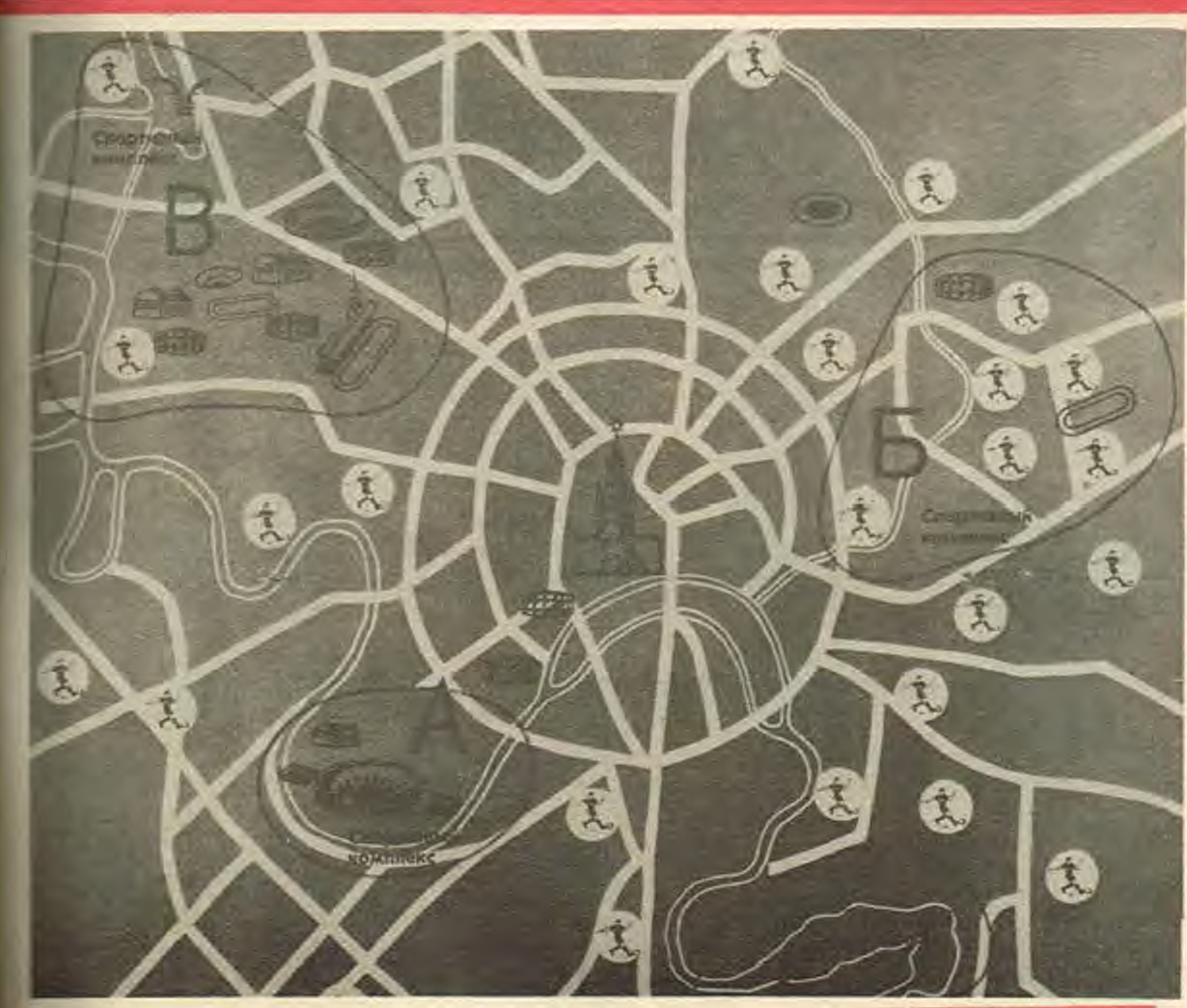
Така е днес. А утре, когато кандидатурата на Москва бъде одобрена, огърлицата от спортни съоръжения на съветската столица ще стане още по-разкошна. „За подготовка на олимпиадата ще отделим толкова внимание и средства, колкото е необходимо — заяви заместник-председателят на Изпълкома на Московския съвет на депутатите на трудещите се Валентин Биков. — Още сега се планира построяването на нови спортни съоръжения за нарастване растящите нужди на града. Ако кандидатурата на Москва бъде одобрена, в съветската столица ще бъдат построени още съвременни спортни бази и ще бъдат реконструирани старите.“

ПЛАНОВЕТЕ

Спортното сърце на Москва е в Лужники, където се намира и представителният стадион „В. И. Ленин“. Но тук, в тоя „град на спор-

1. Централният стадион „В. И. Ленин“ в Лужники, който ще бъде главният олимпийски център, има трибуни за 101 хиляди зрители, Дворец на спорта с 13 хиляди места, закрит плувен басейн с 12 хиляди места, зали за спортни игри, площадка за стрелба с лък, игрище за хоккей на трева и много други спортни съоръжения.
2. Макет на конноспортната база на армията. Базата ще разполага с манеж, спортна зала, конюшни и ветеринарен пункт.
3. Част от макета на новия спортен комплекс на Централния институт за физкултура в Измайловския парк. Някои от спортните съоръжения са вече построени.

та и здравето“, както го наричат москвичани, са разположени още 140 съоръжения. На тях върху площ от 180 хектара могат едно временно да се организират състезания по 26 спорта, наблюдавани от общо 160 000 зрители. Освен това Москва разполага с много други съвременни спортни съоръжения и комплекси: стадионите „Млади пионери“, „Локомотив“ и „Динамо“, полигоните за модерен петобой в Планерна, конноспортната база на „Буревестник“, център за гребен спорт в Химкинското водохранилище...

А какво ще представлява спортна Москва в навечерието на 1980 г.? Архитектите предлагат сегашните и бъдещите съоръжения да бъдат групирани в 4 комплекса, които личат на приложени плап.

Югозападният комплекс А е районът на Лужники. Той ще бъде в почти сегашния си вид, като изключим подобренията и реконструкцията на редица от съоръженията му: представителния стадион, Малката спортна арена, плулният басейн и Двореца на спорта.

Северозападният комплекс Б обхваща района на известния Измайловски парк, ще послужи като терен за изграждане на олимпийското село. За целта ще се използва строящия се там Централен институт за физкултура с многобройните му спортни съоръжения: пок-

рит плувен басейн, лекоатлетически манеж, няколко футболни терена и т.н.

Северозападният комплекс В ще обедини сегашните стадиони „Динамо“, „Млади пионери“, дворца на спорта на ЦСКА, колодрума и редица други обекти. Проектира се тук да бъде построен специален канал за състезанията по гребане.

Югоизточният комплекс Г е в оная част на Москва, където по край живописния завой на Москва река нова скоростна магистрала води от центъра на града към аерогара Домодедово. На територията от 70 хектара ще бъде построен стадион за 30 000 зрители, две универсални зали за спортни игри, колодром, басейн, поле за стрелба с лък и др.

Органическа част на всяка олимпиада е културната програма. В това отношение възможностите на съветската столица са несправедливи. В дните на олимпиадата най-добрите артисти от московските театри ще покажат високото си изкуство пред участниците в игрите и туристите. За гостите от чужбина изключителен интерес ще представляват и многобройните паметници на културата, изградени в Москва от най-стари времена до наши дни.

Страницата бе изготвена от Иван ЖЕЧЕВ

Какво е това

БЕЛКАНТОТО

Певиците наричат белканто онази изключителна чистота в изпълнението, с която природата надарява един от сто известни изпълнители. Вече пет години Михаил Воронин се очаква на европейски те, световните и олимпийските първенства с онова възбуждане, с което очакват белкантото в големите концертни зали. Гимнастическата публика, самата да вижда атракцията на различните уреди в различни имена, престава да слуша спикера, когато дойде редът на Воронин. Състезателите също наблюдават с интерес и възторг, за бравили за миг своите възбуждания. При това при него никой не очаква необикновеното салто или двойното превъртане с чупка, или прематане с 320 градуса. За него не можеш да мислиш нито с тези технически термини, нито да очакваш, че когато направи това необикновеното салто или превъртането с чупка, из залата ще се понесе познатото „О-о-о“. Неговото изпълнение не се прекъсва от ръкопляскания. Трудните елементи са изпълнени с такава лекота, с такава артистичност, че дори на специалистите им е неудобно да ги нарекат просто „ултра-це“. Това, което при другите е атракция, при него меко се е сляло с общото изпълнение, станало е част, а не върхов момент. Затова Воронин никога не е бил атракция. Той успя да стане нещо повече — белкантото на гимнастиката.

Разстоянието между зрителите и подиума е голямо, наближават около победителя винаги много шумен. Никога не съм искала да бъда между тези, които го питат как се чувства като победител. Знаех, че се чувства добре. Затова за мене Воронин винаги е бил това, което се вижда от мястото на зрителите. И смятах, че ми стига. Знаех, че за мене той ще си остане винаги представата ми за гимнастиката. Дори и когато се появи нова звезда, Воронин ще си остане един връх, който не може да се надмине. Не по броя на титлите. Може би някой ще успее да спечели повече от неговите 12 шампионски титли. Може би след него някой също ще стигне до белкантото, но то вече ще изглежда другояче, защото не може два пъти да се повтори едно и също белканто. И това ще бъде нов връх, със своя красота, който не може да отнеме нищо от вече познатата ни красота на играта на всесъюзния, европейския, световния и олимпийски шампион Михаил Воронин. И все пак съвсем друго е да го видиш отблизо, в един обикновен работен ден, не когато се изкачва на пиедестала на победителите. Воронин върви по залата от уред на уред, тихичко си пее все една песен: „красавица мая, почему, почему...“, май това е и цялата „песен“, но създава настроение и на изпълнителя, и на другите около него. Воронин тренира, помага ту на този, ту на онзи, закача по-малките, които упорито повтарят някой труден елемент, и най-много, най-внимателно наблюдава работата на Андрианов. Може би защото тъкмо в подобен момент започна нашият разговор, такъв беше и първият отговор:

- Какво очаквате от гимнастиката?
- Много и хубави победи на Андрианов.
- А за себе си?
- Не съм се отказал от победите. Ще се опитам още. Само преди месец отново станах всесъюзен шампион, а за мене това нага е било една от най-авторитетните титли. Но аз вече съм постигнал всичко, което съм искал в гимнастиката.
- Кога сте били най-щастлив?
- При всяка победа съм бил щастлив. А съм запомнил най-много олимпиадата в Мексико, когато пет стотни не ми достигнаха, за да стана олимпийски шампион.
- На какво ви е научила гимнастиката?
- Да побеждавам и да търпя поражения. Мисля, че и за едното, и за другото съм и еднакво благодарен.
- Какво най-много обичате в гимнастиката?
- Състезанията. Борбата и присъствието на големите гимнастици, които създават атмосферата на голямото състезание.
- Какво смятате за този стремеж към все по-голяма трудност в упражненията?
- Смятам, че тъкмо това може да погуби гимнастиката, ако не се вземат мерки навреме...

На снимката горе: Михаил и Зинаида Воронини

На олимпиадата в Мексико заместник главният редактор на „Експресо“ Роберт Париенте беше казал: „Бих поставил гимнастиката на първо място между спортовете, ако се измерваше с атлетическа точност!“ Гимнастиците могат да считат като голямо признание това изказване на Париенте, човек видял много спортни битки, извесен като страстен поклонник на леката атлетика. И наистина не зависи от това, към кой спорт клонят предпочитанията ти, не можеш да не се увлечеш от голямата гимнастика и заедно с това да не почувствуваш съжаление, че тук спортовете се решават в крайна сметка от крайно несигурния критерий — човешките предпочитания. Не можеш да не се увлечеш от гимнастиката, този „робски“ спорт, които изисква толкова много труд срещу толкова несигурен успех! Гимнастиците нямат тази ежеседмична възможност за изява като футболистите. Те трябва да прекарат стотици часове затворени в тренировъчната зала, често за да видят в няколкото часа на състезание, че други са ги изпреварили. И да продължат след това отново със стотици тренировъчни часове за едно състезание. И все пак какво е това чудо гимнастиката? Потърсихме отговор на този въпрос от хора, които са й се посветили.

Гимнастиката ли! Гледайте съветските треньори, съветските гимнастички и гимнастици — това е гимнастиката! — това беше спонтанният отговор на нашите специалисти, които можеха да научат действително много от тази съвместна подготовка със съветските отбори...

ШКОЛА
— каза Стоян Коев (треньор на националния отбор), — преди всичко школа имат. Много различни треньори, много различни търсения, а едно

виждане за стил, за метод, за система. Единство при подготовката на различните възрастови групи. Може би трябва да се направи нещо решително при нас в това отношение. Тренировките и съдийски семинари явно са недостатъчни. Вижте им отборите, събрани от всички краища на страната — от Ташкент и Тбилиси, и Львов, и Таджикистан, и Москва... и за всички, без да знаеш откъде са, можеш да кажеш само едно — съветски гимнастици. Нямат слаб състезател а този сложен конгломерат.

БЕЗКОМПРОМИСНОСТ
— каза Савчо Събев (старши треньорът на националния отбор), — това е, което ми прави най-силно впечатление. В такъв момент, когато отборът съсредоточава всички усилия за трудната борба с японците, треньорите не са се локотебели да освободят някои големи имена и да възложат тежката задача на младите. Сигурно първата среща с японския отбор няма да донесе победата, но това е поглед с перспектива и съзнание, че само при абсолютна безкомпромисност, при пълно съблюдяване на принципността може да се гони трайният успех. Един решил вече да тренира сам, без треньори, друг отричал сборовете, трети се представя под възможностите си на спартакиадата и треньорският съвет решава, че на голяма битка с таква бойци, па би ли те и Диомидов, Карасьов, Фогел, не може да се тръгне. Бих искал да имаме същата смелост при подобни случаи...

ВСЕОТДАЙНОСТ
— каза Христо Кочмаров (треньор на националния отбор). — Голяма комбинаторка, фино изпълнение съм виждал по състезанията и те не са нещо ново за мен, но сега виждам как се идва на тренировка. Съветските състезателки непрекъс

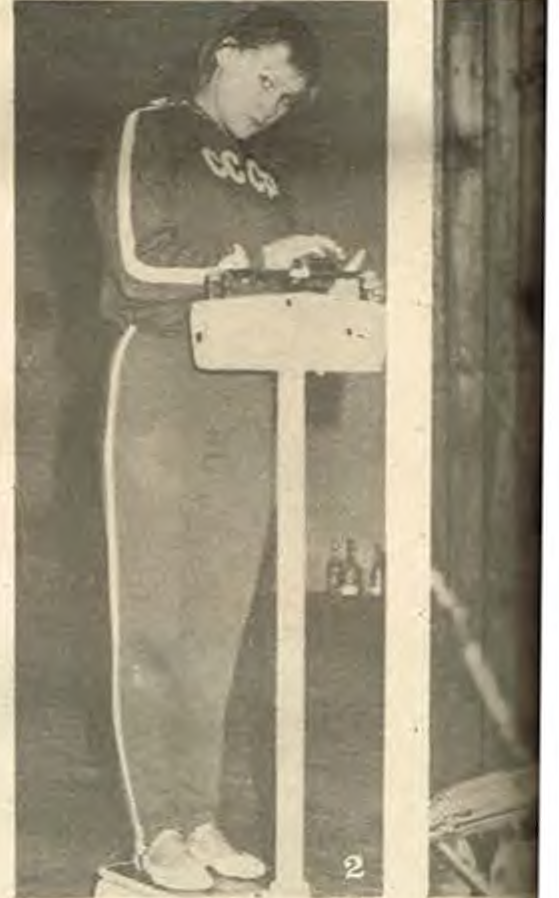
нато създават впечатление, че готвят за състезанието, започне след двадесет минути интензивно. Ние тренираме, но не довършваме нищо. Бързаме да претупаме работата.

ДИСЦИПЛИНА
— каза Лилия Любенова (старши треньор). — Възхищавала съм винаги от играта на големите състезателки Бурда, Воронина, Карасьова, а сега вече двойно повече се възхищавам от тях. Гледам с колко уважение се вслушат към треньорите си, как хоп, упорито, всеотдайно работят. Не чух треньорите да ги покоряват, веднъж. Не чух да се шибат тон.

СИСТЕМА
— каза Стефан Зоев (старши треньор). — За една година трябва да се доразвие три разреда. Съветските гимнастички могат да останат в първи разред три години, но затова разреда си е разред. Робинята го точката при нас съставлява гимнастиката. Бързаш и не довършваш нищо както трябва. Та техника не са по-гъвкави от нашите. За нас е късно да се връщаме към „а-бе“-то на гимнастиката, за тези, които сега започват, трябва да се помисли повече. Сега спрем това препускаване на редите и да се работи за повишаване на качествата търпеливо още от самото начало.

И така всички бяха на едно мнение — гимнастиката е съветска гимнастика. Беше интересно да се чуе какво мислят представителите на съветската школа:

БОРБА
— увлекателна, сложна, интересна борба е гимнастиката — каза Владимир Смолевски, старши треньор на сборния отбор СССР. Ето да вземем за пример нашия дългогодишен двубой

- 1 На всяка тренировка съветските гимнастички се явяват така, като че двадесет минути е състезание. Карасьова, прецизна, точна във всяко движение.
- 2 Но гимнастиката е и непростителна грижа за телото, за линията.
- 3 Има какво да научат нашите гимнастички от всяка тренировка на съветските състезатели.
- 4 Има какво да научат нашите треньори — старши треньорът на националния отбор Владимир Смолевски и старши треньора на българския отбор Савчо Събев.

Снимки: Емил МАНДЖОВ

Чудо • Гимнастиката?

Работа, работа и работа! — това е мотото на Любов Бурда и нейния треньор Юрий Щукман.

японците. Те смятат, че гимнастиката и джудото са техни национални спортове, че конструкцията им, психическата им нагласа, природната им даденост е преимущество, което не може да се догони. До голяма степен трябва да се съгласим, че природата ги облагодетелства в този спорт. Това прави задачата ни още по-трудна. Трябва да се наваксва. Да вземем дори само този факт, че те не седят на стол, а на земя, и това вече ги облагодетелства, защото няма да губят време за „разчехване“. Ние, разбира се, ще си седим на столове, не на земята, ще си имаме нашата руска, не японската конструкция и едновременно с това ще се стараем да изгезем с чест от този двубой. Ще трябва, разбира се, време. Сега сме съсредоточили вниманието си върху млади състезатели. Но истинското, голямо внимание трябва да бъде насочено към детските зена. Някога гимнастиката беше основата на физическото възпитание в училищата. С развитието на другите спортове като че се забрави това старо правило, че гимнастиката е в основата на всички спортове. Увлечението по футбола, по хокея на лед и другите спортни игри прескача един важен етап от развитието на децата. Специализираните школи трябва да си поставят задачите да готвят големи гимнастици, не първоразрядници.

СВЕТОВНИЯТ СТАНДАРТ

това е лайтмотивът в съзнанието на съвременния треньор — казва Юрий Щукман, треньорът на Любов Бурда. — А световният стандарт непрекъснато предявява нови искания. Борбата непрекъснато се усложнява. Какво ли не се иска вече да се направи на тази дънадесетсантиметрова грида. Грижата и вълненията около нея дори

само ни стигат. Все по-сложен е тренировъчният процес. И тъкмо това все повече се налага треньорите да търсят своите състезатели от по-ранна възраст и да работят дълго с тях. Смятам за неправилен това да се поемат състезатели за шлифовка.

РАБОТА

— казва Любов Бурда, — много бота — това е гимнастиката. И наистина сутрин в 6 часа можеш да завариш Бурда в залата, а в 6.30 ще дойде Щукман и тогава вече ще трябва да работиш открито, който вчера им е давал толкова грижи, завършил А официалната тренировка завършва в 9.30...

ВЪЛНЕНИЯ

— за мене преди всичко гимнастиката е вълнения — казва Зина Воронина. — На състезанията един ден се вълнувам за Миша, а на следващия за себе си и пак за него, защото зная какво е да седнеш и гледаш за другия. Изобщо гимнастиката в тези два дни, така да се каже, са само едно кълбо.

И така какво е това чудо гимнастиката? За българските треньори и състезатели това е съветската гимнастика, за съветските — българската. Това е стремежът за красота, към елегантност и чистота, към съвършенство. Стремежът който непрекъснато дава нови разходи на човешко съвършенство. Вчерашните се казваха Шахлин, Мелки, Азарян, Церар, Латина, днес са Воронин, Накайма, Кенноцу, ричева, утре ще бъдат Андреев... Всяко време дава своите велики гимнастици. Всяко ново поколение на по-високо стъпало, но всички оставят своя диря. Гимнастиката! Може би това е трудът на мисълта, за да се запомнят малцините които стигат до белкантилото...

БЪДЕЩЕТО — ПЪТ НА ПОБЕДИ

На европейското първенство в Мадрид едно име, непознато „до вчера“, стана сензация на деня. Осемнадесетгодишният Андрианов стана трети в многобоя и се изкачи пет пъти на почетната стълбичка във втория ден на шампионата. Специалистите обявиха, че младият гимнастик има всичко, което в гимнастика може да се иска, събрано на едно място — сила и гъвкавост, отскокливост и експлозив, талант... Наблюдавах го сега след тренировките и виждах все повече колко много от детето е останало у това голямо момче. В работата на уредите запазваше една съсредоточеност, характерна за големите изпълнители, и веднага след това, когато се стигаше до неизменния футбол, Коля беше амбициозен като десетгодишен хлапак. Радавах се на всеки сполучлив удар, подскочах, когато излъже вратаря (старши треньора на сборния отбор), ядосвах се, когато не успея. Може би затова не очаквах сериозен разговор и все пак не можех да устоя на изкушението да разбера какво мисли този, когото Воронин беше нарекъл бъдещето на гимнастиката.

- Очаквахте ли успеха в Мадрид?
- Не, но се надявах.
- Какво най-много искахте, след състезанието?
- Да си отида у дома. По-скоро, ако можеш в същата минута. Да видя треньора си Толкачов. Да чуя какво той ще ми каже. Да го видя него радостен, щастлив.
- Какво най-много харесвате в гимнастиката?
- Воронин. Елегантността, чистотата в играта. Това, че Воронин умеє да бъде човекът в играта, не някаква машина за сложни елементи. Това, че всички чувствуват играта му, не само се възхищават. Това, че работи уверено, а на състезанията умеє да се събере...
- А когато не е във форма? Нали и това се случва?
- И тогава пак най-много ми харесва Воронин. И когато не е печелил титлата, защото се е отпуснал и е сбъркал на някой уред, пак съм виждал на другите уреди играта, която ме вълнува.
- Какво най-много бихте искали на олимпиадата в Мюнхен?
- Да видя Воронин като в Дортмунд. Да стана шампион. На него най-много му се полага...
- А знаете ли, че преди половин час той ми каза, че тъкмо Вие сте бъдещето на гимнастиката?
- Сериозно ли? Вярно ли? Сигурна ли сте? Воронин ли го е казал? ...
- Момчето ме гледаше с грейнали, щастливи очи и стъново ми се стори, че виждам десетгодишен хлапак.

На снимката: Полетът на Андрианов

ПЕРУ

ЗАГОВОР СРЕЩУ СТЕНЛИ РОУЗ

Южноамериканските футболни среди не са се отказали от намерението си да узурпират ръководството на ФИФА, като в следващите избори за председател на Международната футболна федерация от ново издигнат кандидатура на Жоан Хавеланж — председател на Бразилската спортна конфедерация. Главните мотиви на южноамериканците са два. Първо, че след 3 години, при следващите избори, сегашният председател на ФИФА сър Стенли Роуз ще бъде вече 79-годишен, а това е възраст, на която човек трудно може да се отърве от своя консерватизъм. В същото време Хавеланж е целт 25 години по-млад — факт, който в съчетание с останалите положителни качества на бразилеца дава гаранции за една по-про-

гресивна политика в световния футбол живот. Вторият мотив на южноамериканците е тясно свързан с изострило се напоследък футболно съперничество между Южна Америка и Европа. Той бе формулиран без заобикалки от председателя на Южноамериканската футболна конфедерация перуанец Теофило Салинас, който неотдавна заяви в Лима: „Ръководителите по стове във ФИФА не са монопол на Европа. Не е ли време широкото световно значение на ФИФА да бъде потвърдено още веднъж, като за неин председател бъде избран представител на друг континент?“

Южноамериканците подготвят истински заговор срещу Стенли Роуз. Интересите на Бразилия, Аргентина и Уругвай — „трите голе-

ми“ в южноамериканския футбол — са съгласувани. Сега усилията им са насочени към сплотяване на всички останали страни от континента, като за целта на първо време трябва да се разширят и подобрят връзките между тях на спортното поле. „Става дума за един въпрос на престиж за всички нас“ — подчерта аргентинският футболен ръководител Раул Доноварио, подкрепяйки идеята за създаване на южноамериканско първенство на нациите по примера на европейския шампионат.

Активната борба срещу Стенли Роуз за прокарване кандидатурата на Хавеланж ще започне след олимпийските игри през 1972 г. „Сега вниманието на световната спортна общественост е насочено към Мюнхен — заявя вече споменият Теофило Салинас. — Атмосферата за издигане и прокарване на нашето предложение от носно Хавеланж не е подходяща. Но след олимпиадата положение то ще се промени. Ще започнем да подготвяме почвата още в Мюнхен...“

Все пак всеки опит за заговор е чужд на международната спортна практика и е твърде рано за който и да било да прави сам сметки за изборите във ФИФА след една година. Още повече, че от тези избори са заинтересовани не само южноамериканците, но и футболните федерации от останалите континенти.

Луиджи Рива — основна фигура в „Каляри“. Сега неговият клуб е заплашен от финансова катастрофа.

ИТАЛИЯ

МЕЦЕНАТИТЕ СЕ ОТТЕГЛЯТ

Откакто италианските професионални клубове бяха превърнати в акционерни дружества, всички финансови операции започнаха да се водят в предвидените от закона форми и това стана причина за редица промени и преобразования в... ръководството на клубовете. Решаваща роля взеха да играят понятията „трябва“ и „има“, така че сега всеки разход за ангажиране на нови играчи се нуждае от законно покритие. Поради това в трансферните преговори вече има много по-голям реализъм, а и самият „футбол на зар“ през лятната пауза не предлагаше голям избор. Така, както отбелязва редица коментатори, „за пръв път разумът победи емоцията за величие“.

Строго водене и контролиране на клубните приходи и разходи накара много от всесилните меценати да напуснат клубното ръководство, понеже бяха лишени от възможността да командуват по собствено усмотрение. Един след друг подадоха оставка редица председатели на клубове и това бе посрещнато от мнозина с изненада. В тая връзка могат да се споменат имената на римския председател Караро и на римския меценат Маркини, които загуби благоволение на столичните запалянковци с преждерменното освобождаване на треньора Хеленио Херера.

Пазарлъците около подновяване на договорите между играчи и клубове също минаха много по-тихо и спокойно от друг път. Почти всички футболисти трябваше да приемат предложението намаления на заплатите, без да протестират. Въпросното намаляване засегна и възнагражденията на треньорите, които и без това в Италия са твърде високи.

От друга страна, някои от италианските клубове са пред гръбна финансова катастрофа. В най-тежко положение е шампионът за 1970 г. „Каляри“, който в продължение на няколко сезона е „избягвал“ да внася в касата на градската община данъчнитечисления от продажбата на билети за футболните мачове. Сега дълговете му към общината вече наброяват 57 милиона лири. След няколко отсрочки през последните години най-после градските власти в Каляри са направили ултимативно искане сумата да бъде изплатена изцяло. Във връзка с това финансовият директор на клуба Марас заяви, че в настоящия момент таква възможност е напълно изключена и ако общината не промени становището си, „Каляри“ ще обяви банкрут, ще се самоликвидира и няма да участва в предстоящото първенство на страната.

АНГЛИЯ

СЪДИИТЕ СА БЕЗКОМПРОМИСНИ

Новата линия за стриктно спазване на футболните правила и коректно поведение по време на игра, подета от съдиите в Англия тая есен, продължава да е център на внимание за спортната общественост в страната. За неспортменска игра бе предупреден и известният футболист на „Уулвърхамптън“ Дерек Дуган — северноирландски национален играч. В това няма нищо странно, след като от началото на първенството общият брой на предупредените футболисти вече надхвърли цифрата 300. Любопитното в случая е, че Дуган е председател на Обединенето на професионалните футболисти в Ан-

глия и заемайки тоя пост, от 2 години насам няма никакво провинение на футболния терен. Североирландецът изрази недоволството си от съдиите само че в малко по-особен аспект. Той не осъди прекомерната им строгост, каквито глагове обикновено се чуваха досега, а ги обвини заедо с последните години са си затваряли очите пред редица нарушения. По такъв начин с нямото одобрение на съдиите английските играчи са се отучили да играят коректно и сега отново трябва да привикват на „фер плей“. Според Дуган Обединението на професионалните футболисти в Англия трябва да се за-

нимае с проблема за еднаквото тълкуване и прилагане на правилата в духа на новата линия, тъй като много играчи или не я разбират, или изрично не се съобразяват с нея.

По съвсем различен начин звучат изказванията на някои клубни ръководители, които остро критикуват пълната безкомпромисност на съдиите. Например Джо Харви, менажерът на „Нюкасл“, заяви: „Как да намеря нови футболисти, които да играят така, както искат съдиите? Сега нашите тренировки са значително по-твърди, отколкото мачовете за първенство, в които играчите се страхуват от съдията и вече не се берят истински...“

УТРИННА ЗАРЯДКА НА ВРАТАРЯ

Съветският вратар Юрий ПШЕНИЧНИКОВ, който защитава цветовете на московския ЦСКА, шампион на СССР за 1970 г., съветва своите колеги как да правят утринната си зарядка.

Моята зарядка е почти същата, както и на останалите футболисти от нашия клуб. Единственото, върху което акцентирам специално, са упражненията за гъвкавост. Не мисля, че трябва изцяло да ме копирате. Напротив — изхождайте от своите индивидуални особености. Ако трябва да намалите натоварването, ограничавайте броя на повторенията. Ако чувствувате, че ръцете ви не са достатъчно силни, натоварвайте ги повече, а ако ви липсва добра отскокливост — правете повече скокове.

След като станете и се измиете, облечете се в зависимост от сезона и излизайте на открито — в двора, в парка или на улицата. Най-напред се разгрейте с пробягване на 600—800 метра в бавно темпо. Избирайте маршрута така, че да бягате по мека почва. Намерете си малка полянка или градинка за гимнастическите упражнения.

Ето какви упражнения ви препоръчвам:

Върте се на ръцете напред и назад — по 6—8 пъти. Прилягане на двата крака по 15—20 пъти. От разкрячен стоеж извъртане на тялото встрани — 12—14 пъти. Същото с навеждане напред — 10—12 пъти. Навеждане встрани — 7—8 пъти.

От разкрячен стоеж пренасяйте тежестта на тялото от крак на крак, като свикате опорния — 8—10 пъти. Наклони напред и извиване в дъга назад — 8—10 пъти. Пружинираци приляганя с изнасяне тялото напред — 12—15 пъти, като се редуват двата крака.

След всяко упражнение подскачайте леко на един крак, като разтърсвате другия крак и ръцете — за разхлабване. Дишайте дълбоко.

Скачане с възвенец от крак на крак — 3—4 минути. Малка почивка и отново скачане с възвенец едновременно върху двата крака. Опитайте при един подскок да превъртите два пъти възвенецето.

Отново гимнастика. От положение седешком на земята или на пейка преминете в упор назад и повдигнете нагоре изправените си крака 6—8 пъти. От същото изходно положение — движение на краката като ножича: нагоре и надолу, после кръстосано наляво и надясно по 6—8 пъти. Повдигане и отпускане на таза от упор върху пейката — 4—6 пъти. От седнало положение — навеждания към лявия и десния крак — по 8—10 пъти. От същото положение навеждания напред — 8—10 пъти. Опитайте се да докоснете с чело изпънатите си крака. От положение на колена — извиване в дъга назад — 5—7 пъти. Обърнете се гърбом към пейката, уловете се за нея с ръце, поставете върху облегалото ѝ върха на едното си ходило и разтагйте предните мускули на бедрото — по 6—8 пъти, като редувате двата крака.

Скокове на дължина от място със стремех да се постигне максимален резултат на петия или шестия опит. Троен скок от място — 5—6 пъти, после със засилване — 3—4 пъти. Подскоци от крак на крак с изнасяне на бедрото нагоре и придвижване напред — 3—4 пъти по 20—30 метра. Редувайте подскоците с леко бягане.

Завършете зарядката с пробягване на 200—300 метра и успокояващо ходене. После вземете душ и разтрийте добре тялото си.

Неотдавна в Лозана един сборен световен отбор на ветераните завърши 3:3 с националната единадесеторка на Швейцария, подсилена с италианския нападател Рива. В състава на ветераните бяха включени редица известни футболисти от близкото минало [от ляво на дясно]: прав — Сен Хербергер (треньор на отбора), Бентхауз, Кочиш, Джалма Сантос, Реметер, Раденкович, Бобек, Екел, Хидекути и Фриц Валтер; клекнали — Сивори, Копа, Гаринча, Ханалп, Божик, Вукас, Масопуст, Турек, Стенли Матюс, Колуна и Лидхолм.

АЗ И МОИТЕ ГОЛОВЕ

Наближава 1972 г., а с това расте и интересът към двете най-големи спортни събития, които ще ни поднесе тя — зимните и летните олимпийски игри. Телевизната отново ще ни направи преки свидетели на борбата между най-добрите спортисти в света по терените, спортните стадиони и залите на Сапоро и Мюнхен. Вече е известно, че японците ще предават всички важни събития от бялата олимпиада между 3 и 13 февруари. Разликата във времето между Япония и Европа ще създаде големи неудобства за зрителите от нашия континент. Когато в Япония е 10 ч. сутринта и примерно ще бъде даден стартът на 500 м от програмата на кънкобегащите, в България ще е 1 ч. след полунощ... За ония, които ще се откажат от среднощните презкокански предавания, ще има съкратени предавания с видеозапис на избрани моменти между 5,30 и 7,30 ч. сутринта, както и следобед от 14 до 16 ч. По време на летната олимпиада в Мюнхен [27 август — 10 септември] западногерманската телевизия подготвя непрекъснати спортни предавания от 9 ч. сутринта до 1,30 ч. след полунощ. Отделните страни и телевизионни компании ще трябва да съобщят само по кое време желаят да бъдат включвани. Всички състезания ще бъдат записвани на видеомагнетофон и при поискване ще бъдат предоставяни на желаещите. Още отсега се мисли и за предаванията на световното първенство по футбол през 1974 г. в ГФР, когато ще бъде осигурена възможност за едновременно излъчване на 12 мача.

Повече от хиляда гола!... И след всеки от тях Пеле попада в прегръдките на съотборниците си.

За точка между единиците и нулите е послужила топката, с която Пеле е отбелязал хилядния си гол.

щата с Аржентина. Това беше първото ми участие в националния тим. Вратарят на аржентинците — Карицо, имаше страшна репутация. „Той е истинска стена — казваха ми другари. — Лови всяка топка“. Но Бразилия победи с 2:1.

Другия гол, който помня, вкарах на мача с Уелс на световното първенство в Швеция. Помня го, защото играх с неизлекувана травма. Преди мача исках да ме върнат в Бразилия. И без това от мене нямаше полза. Вероятно щяха да изпълнят желанието ми, ако не беше се възпротивил лекарят на отбора — д-р Гослинг. Той каза, че съм в състояние да играя, че просто трябва да се мобилизирам. И досега съм му благодарен. Моят гол реши изхода на мача.

СЪДБОНОСНАТА ДУЗПА

Ако ми бяха потребни лекции за скромност, мисля, че ги получих в казармата. Когато бях повикан във войската, имах известни илюзии, че ще бъда покровителствуван. Все пак вече бях спечелил слава, а м в ръководството на „Сантос“ имаше доста висши офицери. Но казармата си остава казарма, а редникът си е редник, който трябва да изпълнява своите задължения. Разбира се, по лучи разрешени да играя в „Сантос“, когато ме повиках, но за всичко останало не ме гледаха през пръсти. От първия до последния ден живях като всички останали войници. Единствено не ме слажах на пост пред главния вход на казармата. Причината беше лесно обяснима. Веднага около мен би се струпала огромна тълпа. За да се избегне бъркотията, ме освободиха от това задължение, но увеличиха друг.

Тъй като вече говорих за най-важните си голове в своята кариера, трябва да спомена още за онзи, който вкарах на 19 ноември 1969 година. Това беше на срещата между „Сантос“ и „Васко де Гама“, играна на стадион „Маракана“ пред 150 хиляди зрители. Казват, че през този ден всички бразилци, които не били на стадиона, са седели пред своите радиопарати. Вероятно е точно така. Всички мои съотечественици чакаха този мой гол. В 78-та минута съдията свири дузпа и аз с остър удар разтърсих мрежата зад вратаря. Стадионът просто полудя, защото това беше моят хиляден гол. Донесоха ми съвсем нов екип, на който вместо моя обикновен номер 10 беше написано 1000. След мача открих мраморна плоча, поставена пред входа на стадиона, на която бяха издълбани думите: „Тук на 19 октомври 1969 година със своя хиляден гол Пеле потвърди репутацията си на най-добър играч за всички времена“. Малко преувеличено, разбира се.

Не смеея и да помисля какво би станало, ако бях пропуснал тази дузпа. Трябва да кажа, че този гол ми създаваше големи грижи. Мислех за него от дълго време преди това. Не знаех нито къде, нито как ще го вкарам. Всички го чакаха и го искаха от мен. Плашех се от своята нервност. Сега, когато си спомням за минутата, в която поставих топката на бялата точка, се чудя как съм успял да улуча вратата...

с усмивка, защото е спомен от детството ми, но не се опитвам да оправдая тогавашното си държане. Напротив, знаа, че всяко нещо има своето време, даже и игрането на футбол. Училището е най-важна част в живота на детето. И докато мога да давам съвети, винаги ще повтарям това. Без съмнение с годините щях да стана сериозен ученик, но моята съдба беше предрешена твърде рано. Един бивш футболист — Валдемар де Брито, ме видя веднаж, като играех „пелладе“. Когато играта завърши, той дойде при мен и ми каза: „Няма ли да бъде по-добре да играеш с истинска топка и да имаш истински футболни обувки!“. Бях само на 10 години. Едва ли щях да се зарадвам повече, ако ми бяха предложили за подарък истински самолет. Така започнах да играя в отбора на нашия град. В това време най-предан мой запалник беше баща ми. Той, който в своята младост също е бил футболист, ми откриваше и тайните на кръглата топка.

Две години по-късно де Брито повикал баща ми и му казал: „Повече не мога да задържа Едсон в отбора на Бауро“. Баща ми помислил, че искат да ме изгонят от тима, и попитал каква глупост съм направил. Де Брито веднага го успокоил: „Вашият малък Пеле трябва да играе в някой голям тим. Трябва да се помирите с раздялата, това е в негов интерес.“

Кой баща би отказал! Моят — не! Де Брито уговорил среща с ръководителите на „Сантос“ и те веднага ми гласуваха доверие. Гордея се с това, че от тази минута никога не съм носил екипа на друг клуб. Винаги съм отказвал баснословни предложения — например на мадридския „Реал“. Въпреки че не съм шовинист, считам, че не мога да играя другаде освен в Бразилия.

НЕЗАБРАВИМИ ГОЛОВЕ

— Разбира се, ти играеш на лявата страна! Това беше първият въпрос, който ми зададе треньорът на „Сантос“, когато бях приет в този клуб. Защо беше това „разбира се“, никога не узнах и вероятно няма да узная. Бях дете и не е чудно, че се чувствавах като болен от треска. Отговорих: „Да, разбира се“. Но така бих отговорил и ако беше казал: „Играеш в центъра!“ или „Играеш на дясната страна!“ Всеки случай оттогава почти винаги съм нападал вратата на противниковия отбор от лявата страна.

Въпреки разбирането, което показвах към мене, първите ми години в „Сантос“ съвсем не бяха леки. Тежко преживях раздялата с родния дом. Много пъти си събирах багажа и си казвах „Връщам се в Бауро при родителите“. Нямаше достатъчно пари за билет и всеки път пресмятах шансовете си да стигна на автостоп или гратис с влака. Но беше много трудно да се изплъзна от Сабозино — пазача на клуба. Той винаги ме настъпваше на улицата и ме връщаше обратно с думите: „Хайде, малкият, не ставай глупав“. По-късно с помощта на по-старите другари преодолях носталгията. Особено Манга и Зито се отнасяха към мене като с брат.

Точно срещу стадиона имаше малък бар с чудното име „Луи XV“. Собствениците бяха двама бивши футболисти. Те ме обикнаха и често бях на обяд или на вечеря при тях. По това време вкарах и първия от хилядата и нещо голове в своята кариера. Този незабравим за мен 7 септември 1956 година „Сантос“ игра с „Коринтиан“ — отбор от малкия град Сен Андре.

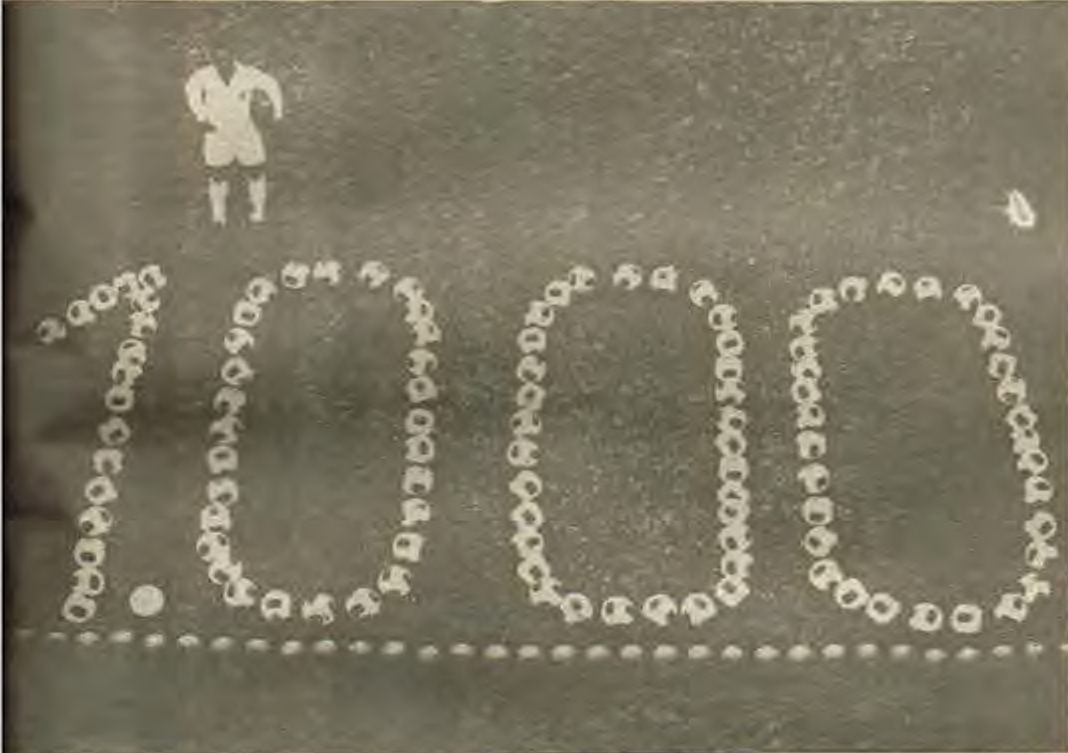
Васконселос, който беше отличен играч, не можеше да замине с отбора и треньорът реши да го замести. Как вкарах този гол и до сега не ми е ясно. С някакъв далечен пас топката беше центрирана и успях да я догоня. Опних мрежата. Това сигурно не беше гол с особено значение за мача, но този ден усетих, че аз мога да вкарам голове. За моята кариера като футболист това беше решаващ момент.

Още два гола не мога да забравя. Първият от тях — на 7 юли 1957 година в сре-

щото не съм знаел, не знаа и сега защо получих прикора ПЕЛЕ. Носа го още от онзи ден, когато започнах да ритам топка. Очевидно на моите другари беше по-леко да извикват тези две срички, отколкото истинското ми име — ЕДСОН АРАНЖАС де НАСИМЕНТО. Към това име отново се върна след година или две, когато ще спусна футболна окончателно. Вече направих своята крачка — престанах да играя в националния отбор. Приятели ме съветваха да не играя още веднаж. Човек на 31 години не е в напълно „изтискан“ от футбол. Но те забравят една подробност. Вече в години футболът е мое основно занимание. 16-годишен аз започнах да играя в националния тим на Бразилия.

НА ПОЖАРНИКАРСКИ КОЛИ

Бях още дете, когато в 1958 година заминах със своите другари на световното първенство в Стокхолм. Не предполагам, че там ще играя и най-малка роля. Отидох като резерва на резервите. Моите шансове да се извая на зеленото поле бяха съвсем минимални. Разбрах важността на онова, което се случва на първенството, едва когато съдийщата свирка оповести крах на последната реща Бразилия — Швеция. Победихме с 5:2. Аз допринесох за тази победа, защото вкарах два гола през второто полувреме. Строго се пред официалната трибуна, за да изгасиме „Ирипанга“ — бразилски национален химн. След това един възрастен човек в сна костюм и с очила тръгна към нас и ни поздрави. Този ден за първи път в живота си се ръкувах с един крал — Густав VI.

Никога няма да забравя нашето завръщане в Рио. След като прелетяхме Атлантика, приземихме в Ресифе, където ни чакаше единият самолет на председателя на републиката. Шестнадесет изтребителя на Бразилия, военновъздушни сили ни придружаваха до момента, когато преминахме над изостаня „Захарен облак“, който доминира над планина Рио де Жанейро. На летището ни чакаше огромна тълпа в делириум от радост. Гробоиха ме и ме отнесоха до пожарникарските коли, с които влязохме в Рио. Този ден — 3 юли 1958 год. — бе провъзгласен за национален празник и всички „карниоке“ [жители на Рио] бяха на улицата. По мелодия на самба те пееха песен за победата в Стокхолм:

„Спечелихме купата, купата е слава за Бразилия — завинаги ще я запазим...“

ТОПКА И УЧИЛИЩЕ

Бяха минали само 5 години, откакто напусках градчето Бауро в щата Минас Жерайс, където моите родители са се настанили след изгонването ми. Баща ми беше скромен запалник. Още съвсем малък свикнах да уреждам сам своите работи. Първите „кроежиро“ печелих като продавач на фъстъци на гаража. После учих обушарство, бях ваксаджия и ирак при бояджии. Не се срамувам от тези ми. Вероятно точно тогава разбрах ролята в труда, какъвто и да бил той. Ходех на училище, но не много редовно. Моят учителка се опитваше да се сърди. Значи, Едсоне, пак си ритал топка, вместо да идваш в училище“. Навеждах глава и призовавах грешката си. Вярно е, че винаги бях там, където имаше „ПЕЛАДЕ“ (детска игра с футбол). Нямаше достатъчно пари да купя истинска топка и играехме с парцалена. Не издържах дълго на нашите удари. Може би оттук идва и моят прикоро ПЕЛЕ. Винаги можеха да ме намерят на „пелладе“. Когато отсъствията в училище зачестяваха много, директорът викаше баща ми. Прочуха лекция, аз давах дума, че ще се поравя, но моите добри намерения траяха много седмица. Днес разказвам за това

Марлен Н'Туаби, 32-годишният президент на Конго (Бразавил) е най-младият държавен глава в света. На 31 юли 1968 г. народноосвободителното движение, водено от капитана от парашутните войски Марлен Н'Туаби, принуди реакционното правителство на Масемба-Деба да подаде оставка. През следващата година бе обявена Народна република Конго. Неотдавна на една пресконференция нейният президент Марлен Н'Туаби заяви: „Опитвам се да живея така, както трябва да живее всеки млад човек, който иска да запази физическата си кондиция. Всички знаеат, че съм парашутист. И днес взмам участие в различни граждански парашутни демонстрации, често скачам с парашут. Обичам и другите спортове — редовно се занимавам с лека атлетика, като най-много обичам дългите бяганя, а така също и с плуване. Доколкото ми позволява времето, играя футбол. Винаги, когато имам възможност да изляза на чист въздух, мятан на гръб пушката и отивам на лов...“

Боксовият мач между американеца Демпси и французина Карпентие, игран на 2 юли 1921 г. в Джъркис-сити (САЩ), е бил наблюдаван непосредствено от 80 183 души. Това е абсолютният рекорд за броя на зрителите, присъствавали на състезание по бокс в историята на спорта. Приходът от този мач е бил близо 1 милион и 800 хиляди долара. Сумата обаче е била набрана само от продажбата на входни билети — не са били получени допълнителни доходи от филмните компании, не е имало и телевизия. В наши дни нещата стоят съвсем другояче. На 8 март т. г. в Ню Йорк двубоят за световната титла между Касиус Клей и Джо Фрейзър бе наблюдаван непосредствено от 20 000 зрители, но донесе приход от около 10 милиона долара.

След редица неуспешни опити на елпинисти от Англия и Япония индийският връх Кингманг Кунг, висок 7852 метра, бе покорен за първи път от поляците Ян Стричински, Рихард Шафирски и Анджей Завада.

НА НЕЙПЩАДИОН ИЗПИТАНИЕТО В ПОЛЗА НА УНГАРЦИТЕ

БУДАПЕЩА, 27 септември, по телефона специално за „СТАРТ“ от
ИКОЛАЙ КОЛЕВ

загубихме нашумелия двубой с унгарците. Резултатът в края на краищата не е толкова неочакван. Но ние един от петте хиляди българи в Будапеща не беше унил в съботната вечер. И нямаше за какво. Българите триколюбори се представиха достойно на стадиона — свидетел на емни футболни сражения, свързани с голямата прежна слава на унгарския футбол...

ЕВАНШЪТ НЕ БЕ ТАКА ЛЕК

Футболната стохилиядна аудитория в Будапеща с приповдигнато настроение „бясно“ начало на своите, очакване българска капитулация, едва не още в първата минута. Унгарците наистина започнаха с високо темпо и обяснимо желание за решителност. Но срещнаха един отбор, който във всеки момент знаеше какво прави и как да го направи. Българите главо да се твърди, че през първото време българските футболисти несомнено истинска лекция на терена, а да се играе на чужд терен. Старият Михайлов и бранителите едновременно бяха спокойни, съсредоточени, бойни. Всички други играчи играха на техници и сили да им помагат. Така бе изграден онзи истински български вълнолом, в който се обвиваха вълните на съперника. А когато се откриеше и най-малката слабост, наши играчи се появяваха пред унгарския вратар. Националният ни отбор напомни за добрите времена и трябваше да минат още минути, за да видим радостен изблик на нашите домакини — трибуните и на терена.

ДВА ФАТАЛНИ ПРОПУСКА НА ЖЕКОВ

Унгарците нападаха, а в първите минути бе горещо пред вратата на българите. Телевизионните камери показваха по един добър начин две идеални прожекции, в които се озоваваша център-нападателят. А бяха минути само 7 минути. Уви! Жеков са си накарал със съжаление да си помисли времето, когато беше безпоказен към вратарите. Едва ли можеше да съдиш, как би се развила мачът, какъв би бил крайният резултат, но може да се твърди, че нещата щяха да вземат съвсем друга посока при две точни попадения на вратата на българите.

Преди срещата Спасов се безпокоеше за състоянието на нашия централен нападател. Мачът показа, че безпокойството е било основателно. Но в такива случаи, когато се възлагат надежди и доверие на футболисти в първия ни състав, трябва по-решително и да се действва.

ДВЕ МИНУТИ БУРЯ В ПУСТАТА

Бяхме доволни и радостни от виденията преди почивката и макар и със свири сърца (та това е „Нейпщадия“) очаквахме добри прояви и след нея. Наистина съперникът „наистина“ още по-здраво, но той продължаваше да се блъска в нашата защитна стена. И спокойната атмосфера изведнаж бе нарушена от буря. Тя продължи около сто секунди и „причинни“ твърде големи щети на българския отбор. Най-напред защитникът П. Юхас в стремеше си да центрира насочи топката по онази коварна траектория, която в края на краищата и завеле в нашата мрежа. Случаен гол. Нямаше никаква комбинация, нямаше индивидуален пробив, дори и удар към вратата. После Видач бе оставен непокрыт и от 7—8 метра с глава просто прониза Михайлов. Това бе една експлозия. След това всичко утихна, влезе в познатото русло. Българите бяха решили: върно уравнението Бене—Дунай, но бяха неприятно сюрпризирани от двама защитници.

ПОВЕЧЕТО ОТ ИГРАЧИТЕ ЗАДОВОЛИХА

Нямаме никакви намерения да превръщаме загубата едва ли не в триумф. В края на краищата, ако това бе финална среща, ние бихме загубили безвъзвратно. Но в същото време още един път искаме да отбележим мъжкото поведение на българските футболисти, тяхната всеобща готовност в борбата, елементи, които компенсират някои недостатъци в спортното майсторство и недобрата форма в момента. Унгарците доминираха със сила и бързина, очертаха надмощие след почивката. И нашата защита не издържа. Но коя ли защита е гарант от грешки. А къде бяха нападателите, колко комбинации изваяха, колко гола вкараха?

Можем само да съчувствуваме на нашите бранители и да се солидаризираме с мнението на капитана на нашия отбор Пенев, че „този наш национален състав може да разчита на успех само при надичието на поне още един-двама силни нападатели“.

Но нека бъдем по-кратки. Всички играчи до № 7 плюс Бонев и Дерменджиев заслужават добра оценка. Вратарят Михайлов имаше редица силни моменти и вина за първия гол, Пенев, Жечев, Б. Колев, Гайдарски, Величков бяха познатите самоотвержени бойци, докато Бонев и Дерменджиев просто се раздаваха докрай в непрекъсната работа за благо на другите. Петков игра под възможностите си, а Младен Василев и особено Жеков, както се и очакваше, бяха най-слабите наши пунктове.

Предстоят нови битки — с Франция — и ние се надяваме, че тогава българските футболисти ще бъдат не само мъжествени, но и по-добре подготвени. Защото борбата с „петлите“ една ли ще е по-лека.

Стрелбата на защитниците доведе до победата на унгарците... Сюч отбеляза удар към българската врата.

За втори път радост за домакините: топката в мрежата на Михайлов, изпратена от Видач [5].

Снимки: ПАЛ ГЕЛЕВ

ДУМАТА НА ТРИМАТА ТРЕНЬОРИ

ВАСИЛ СПАСОВ: „Доволен съм от старанието на почти всички играчи. Не искам да посочвам проявилите се, както и тези, които не удовлетвориха. Борбата в групата навлезе в своята най-интересна и решителна фаза и аз се надявам, че за мачовете с Франция нашият състав ще бъде в още по-добро състояние“.

РУДОЛФ ИЛОВСКИ: „Играта беше бърза, интересна. Това бе една истинска футболна битка. Мисля, че българите ни надиграха преди почивката. Просто не можех да повярвам, че това е отборът, който видях да губи в Мюнхен с 3:1 от

олимпийския състав на ГФР. Нашите футболисти бяха добре подготвени и мисля, че надмощието ни през второто полувреме не може да се обясни само със случайни фактори. Успехът ни в този мач поставя редица въпроси за изхода на борбата ни с Франция. Изглежда, че имаме шансове. Не мога да правя никакви прогнози за крайното класиране. Най-силно впечатление с играта си ми направи Пенев, Величков и разбира се, Бонев — от българите, а от нашите оценка „отличен“ заслужиха само Сюч, Панчик и Съоке.“

На мача присъства и треньорът на френския национален отбор ЖОРЖ БУЛОН. Той каза: „Прелетях

от Париж до Будапеща, за да се уверя още веднъж в добрата класа на предстоящите ни съперници. Изглежда тази истинска битка на терена и волята, не мога да не съм доволен, че... двата решителни гола ще бъдат във Франция. Изглежда, че, но другите поуки ще започнат с мен и монте „петлета“. Не мога да правя прогнози за изхода на борбата, но мога да твърдя, че за да се постигне успех и срещу унгарците, срещу българите, са необходими върховни усилия. Футболът си е футбол, често скаран с политиката, но струва ми се, че френските играчи са най-добри“.

ПОЗИЦИИТЕ НА ОТБОРИТЕ ОТ «А» РФГ ПРЕДИ ШЕСТИЯ КРЪГ

Отбори	К Л А С И Р А Н Е — V кръг			ДУЗПИ за против	ГОЛМАЙСТОРИ	Наложени наказания		Класиране след V кръг — п-во 1970—1971
	ОБЩО	ДОМАКИН	ГОСТ			А	ЮН.	
1. Левски—Спартак	5 4 1 0 15—2 9	2 0 0 7—0 4	2 1 0 8—2 5		8 — Дерменджиев	3	—	1. Ботев 11—1
2. ЖСК—Спартак	5 4 0 1 13—4 8	3 0 0 10—0 4	1 0 1 3—4 2	1(1)	7 — Богомилков	2	1	2. ЦСКА „Септ. зн.“ 20—7
3. ЦСКА „Септ. зн.“	5 3 2 0 10—4 8	2 1 0 8—3 5	1 1 0 2—1 3	1(0)	6 — Панов	1	1	3. Левски—Спартак 8—3
4. Берое	5 4 0 1 8—4 8	3 0 0 7—0 6	1 0 1 1—4 2	2(1)	4 — Йорданов, Недев, Г. Каменов, Петков	1	1	4. Черно море 5—5
5. Локомотив (СФ)	5 2 3 0 6—3 0	1 1 0 3—1 3	1 2 0 3—2 4	1(0)	3 — Веселинов, Жеков, Н. Димитров, Луканов, Цветков	1	2	5. Спартак 10—9
6. Етър	5 2 2 1 8—7 6	2 0 0 5—3 4	0 2 1 3—4 2	1(1)	2 — Стойков, Денева, Тасев, Горанов (А), Григоров, Бонев, Д. Георгиев, Горанов (Сп), Белчев, Момчев, Ангелов (Б), Бончев, Манолов (Е), Коцев, Вълков, Б. Колев, Якимов, Манолов	2	2	6. Академик 4—4
7. Тракия	5 2 1 2 10—6 5	1 1 1 6—3 3	1 0 1 4—3 2	1(0)	1 — Зб състезатели	2	2	7. Тракия 8—10
8. Чардафон—Орл.	5 1 3 1 3—3 5	1 2 0 1—0 4	0 1 1 2—3 1	1(1)	автоголове: Кордов (Б), Вълков (Сп), Пенев (М).	3	—	8. Етър 4—8
9. Марек	5 2 1 2 4—10 5	2 1 0 3—1 5	0 0 2 1—9 0	1(1)		3	1	9. Марек 9—8
10. Ботев	5 2 0 3 8—9 4	2 0 1 8—4 4	0 0 2 0—3 0			1	—	10. ЖСК—Славия 9—9
11. Славия	5 2 0 3 7—8 4	1 0 1 3—4 2	1 0 2 4—3 2	1(1)		3	1	11. Чардафон—Орловец 7—8
12. Дунав	5 2 0 3 8—10 4	2 0 0 6—1 4	0 0 3 2—9 0	1(1)		4	2	12. Дунав 3—9
13. Черно море	5 2 0 3 9—13 4	1 0 1 5—2 2	1 0 2 4—11 2	1(1)		2	3	13. Лъсков 3—8
14. Черноморец	5 1 1 3 3—5 3	1 0 1 3—2 2	0 1 2 0—3 1			1	1	14. Черноморец 5—10
15. Лъсков	5 1 1 3 2—5 3	1 1 0 2—1 3	0 0 3 0—4 0			1	1	15. Локомотив (Пд) 9—14
16. Локомотив (Пд)	5 0 3 2 5—10 3	0 2 1 2—4 2	0 1 1 3—6 1	1(1)		4	1	16. Мариче 3—9
17. Спартак	5 1 1 3 5—13 3	1 1 0 4—3 3	0 0 3 1—10 0	2(1)		4	2	
18. Академик	5 1 1 4 3—11 1	0 0 3 2—8 0	0 1 1 1—3 1			3	2	

ЗЛЕ ЗА КЛАСИРАНЕТО...

МОДЕНА ВСИЧКО БЕШЕ ДОБРЕ. А В РЕДЖО ДИ ЕМИЛИЯ?

МИЛАНО, 27 септември, по телефона от нашия специален пратеник Климент ВЕЛИЧКОВ

България и ГДР направиха най-дългия мач най-дългата нощ на Италия. В големата спортна зала до познатия ни стадион „Сандро“ за пръв път усетихме спортния темперамент на „тифозите“, макар че онези южняци от „Наполи“, „Рома“ и „Калари“ говорят нескрито презрение за „студените милански дионери“... които нямали време за нищо, освен за печелене на пари... макар че от томърсен „смок“ над Милано, от тези бензинови изпарения на колите тяхната италианска външа загубила цвета си, станала като тази на ките — студена, безчувствена...

Но изглежда не е така. Изглежда, само футбольното соперничество и неприязън към богатите и силни милански клубове „Интер“ и „Милан“ са истинската причина да се носи тази мъгла.

Истина е, че в Милано има много повече глами за мексиканския цирк, отколкото за олимпийската, че вестниците отделят за волейбола по четири колонки на 12-та страница, че цялото пресцентър, което ние имаме в нашите представи (с преводачи бюлетини, телекеси, шест машини, пък и бюфет дори), тук е знато не повече, отколкото обратната страна на луната, че отборите бяха хвърлени в едградие на около един час път с автобус от Милано, че първите дни бяхме зрители само на „уютна“ компания от приятели и познати... Всичко това е истина. Но истина е и това, че на този полунощен мач с ГДР залата изпълни с над 2000 зрители и тези зрители поддържаха горещо от първата до последната минута!

Малка, слаба утеха за новата загуба... Каква полза от това, че нашата богата играва фантазия, нашите импровизации, нашите реакции така силно допаднаха на италианците? В същото време волейболистите на ГДР често не грешеха, не преживяваха моменти

към средноевропейско време. Отборите дойдоха да загреват на мрежата в 21,30 часа и на пуснаха залата след близо 4 часа! Имаше доста време — дълги пет гейма, за да правим съпоставки и изводи от играта им. Най-ефективни и най-резултатни за нас бяха тези бързи забивания, при които нападателят, скочил предварително, забива летящата нагоре топка. Чак до петия гейм това оръжие действуваше добре, докато противниците ни най-после се приспособиха и към него. Много емоции предизвикаха сред зрители и б-те топките на Каров, които той вместо да вдигне, пускаше сред вцепената от изненада немска четка. Каров не събраха нито веднаж такава топка, но накрая немците също намериха оръжие и срещу това — оповавайки се на своята издръжливост и качества, те просто прехаха блок на всяко „съмнително“ вдигане на Каров.

В най-добрите за нас периоди (да припомним и резултата по геймовете — 5:15, 15:10, 5:15, 15:11, 7:15) ударната мощ на Златанов беше в разцвета си. Но в последния гейм, когато разпределителите продължаваха да го „товарят“ с премного работа, се получи еднообразен, шаблон, което превърна нашия нападател в лесна плячка. Треньорът ни Сана Робев добре чувствуваше това: Опита се със смени и поставяне на нови задачи да измени хода на събитията. Но в тези отговорни минути всички мислеха, че единствен Златанов може да се нагърби с риска на забиващия удар.

Волейболът, който гледахме, беше свързан както с много скокове, така и с много тичане. Не само тези чести спринтове, които играчи измъкнаха топката дори от самите трибуни, но и това непрекъснато движение в игровата площадка, с които те намираха по-изгодна позиция за бъдещите си действия, създадоха една рядко динамична картина. По едно време във втория гейм водехме с 14:6 и ни се

В полето на българските волейболистки е горещо. Дали те ще съумеят да отидат по-напред!

подем и отчаяние, играеха равно, методично, но не и без блясък. Не бих казал краенно атлетично — както си ги знаем. 12 атлетични дошли във волейбола от оная огромна спортна машина, която произведе многобройни европейски шампиони по лека атлетика и гимнастика. Дошли с атлетическа закалка още от детството, от детските и юношеските секции с велосипедна въра, че спортът, който и днес е преди всичко атлетизъм! Всеки от тях е по-добре и по-високо от нашите и по-силни и по-издръжливи физически. И затова, когато стигнем до петия гейм, те са неизгодна позиция...

Ние сме били по-хитри и сме имали повече творчески полет, харесвали сме се повече за публиката, можем да направим фантастичен изход от това? И на мене това ми харесва и на италианците харесва, и имаше момчета, когато нашите момчета заслужаваха на да ги носим... Но нито световни, нито европейски шампиони не станахме!

Изгубихме и този мач. Най-дългият мач. 138 минути чиста игра. В най-дългата нощ на Италия — нощта на 25 срещу 26 септември, когато италианците връщат в 0 часа часовника си час назад и минават от източноевропейско

стори, че немците, които сме учили на волейбол, пак ще трябва да се учат от нас. Това беше от онези характерни за българските спортисти изригвания на воля и ентузиазъм, на недълговечен разцвет, който бързо изгасна в третия гейм. Поведохме с 2:0 и докрая постигнахме само 3 точки! После дойде и нов подем във всички! Четвъртият гейм беше истински празник, една незабравима „феста“ за миланските зрители, които за първи път виждаха такъв волейбол. Особено след като с няколко сполучливи смени Робев „напила пулса на играта“, когато влезе Крайчев, когато Златанов беше във възход, когато Каров разхвърляше така мъдро топката. Сякаш бяхме във „Фестивална“, само че викът на трибуните звучеше малко по-другояче — „България!“

И после пак загубихме както във „Фестивална“! Нервната енергия, творческият заряд свършиха. Трябваше да се разчита на физическите качества и тук всичко беше ясно.

След този мач ни се струва (като българци!), че е несправедливо във волейбола да няма равни мачове, защото почти всички играеяха с много амбиция и с това компенсира-

Нораир НУРИКЯН — трети в света в кате горня до 60 кг.

Александър КРАЙЧЕВ — трети в света в категория до 110 кг.

ТРЕТИ В СВЕТА!

Девет дни от далечна Лима — столицата на Перу долитаха съобщения за представянето на първите ни щангисти в тазгодишното световно първенство по вдигане на тежести. Девет дни на подиума в Лима бушуваше огънят на спорта за разпределение на световните титли. Не толкова малко интересна бе и борбата за призовите места в отборното класиране.

Изпратихме нашия отбор с надежди за успешно представяне, със спомена за четвъртото място, което преди три месеца бе зает на европейското първенство в София. Юни донесе радост за нашите тежкоатлети. А септември!

Първенството в Перу завърши. Отново първи на многолюдната ни планета са богатирите на СССР! Техният триумф е заслужена награда за огромната популярност на този мъжествен спорт в съветската страна, както и на грижите, които се полагат за неговото развитие.

Българите са трети в света! За пръв път тръгна толкова висок връх... Това стигане радва и окриля, приятно столби сърцата на спортната ни обществост! Успехът на отбора ни е ярко доказателство за правилния път, по който върви този спорт у нас. Причините трябва да се търсят преди всичко в правилния учебно-тренировъчен процес, в повишения обем и интензивност в заниманията на всеки състезател. Дял за успеха имат всички от отбора — от М. Мустафов до треньора Иван АБАДЖИЕВ. Всеки даде своя принос: М. МУСТАФОВ (52 кг — 5-ти в трибоя, с бронзов медал в „изтласкване“), АТ. КИРОВ (56 кг — 5-ти), СТ. ЦОНЧЕВ (67,5 кг — 5-ти), ЙОР. БИКОВ (75 кг — 6-ти, със златен медал в „изтласкване“ — 180 кг, което е и нов републикански рекорд, с нов републикански рекорд и в трибоя — 452,5 кг), ЦВ. ПЕТКОВ (82,5 кг — 6-ти с 465 кг, което представлява нов републикански рекорд), АТ. ШОПОВ (90 кг — 4-ти). А имаме и двама носители на бронзови медали в трибоя — НОРАИР НУРИКЯН

Ха малко от познатите си минуси. И когато залата скандираше „Иванов“, ние се питахме за кого става дума — Кирил или Иван. И Методиев се разпореждаше с величина на задната линия, и в смените най-добре се включваше... Но ако погледнем по-реално, победата на ГДР е така закономерна и правдива, както никога друг път. Колкото и неприятно да ни е, победният стил е техният — на нашите бишли ученици. Стилът на Руди Шуман, който се преобразява напълно в своя полет към топката! Кой блок може да спре ударите на немците? По-висок, доста по-висок от този, който имаме. Какъв удар може да пробие техния блок? Най-добре е да не се срещаме с него.

Трябва ни едно просто и затова трудно достижимо качество — атлетизъм.

В Модена всичко мина според очакванията. За 42 минути сразихме представителките на Дания, които постигнаха едва 8 точки в третия гейм. По-трудно беше с Холандия. Холандките изненадаха със стройната си игра в началото и взеха един гейм от разстроените българки. Но след това нашите момичета и особено Бонева, Ангелова и Петкова им дадоха нагледна лекция по волейбол.

ФИНАЛИСТИТЕ

При мъжете, които ще се борят за титлата в Милано, са СССР, Чехословакия, Полша, ГДР, Румъния и Унгария, а при жените, които ще играят в Реджо ди Емилия — СССР, Чехословакия, Полша, България, Унгария и ГДР.

Иван АТАНАСОВ — трети в света в категория над 110 кг.

[60 кг — с 377,5 кг и подобрен републикански рекорд в „изтласкване“ — 147,5 кг] и АЛЕКСАНДЪР КРАЙЧЕВ (до 110 кг — с 542 кг плюс един сребърен медал в „повдигане“ със 187,5 кг и един бронзов в „изхвърляне“ със 155 кг!)

В последния ден ИВАН АТАНАСОВ в категория над 110 кг затвърди крупния успех на българската тежка атлетика, като се класира трети в трибоя с 532,5 кг, след най-силния в света В. Алексеев [СССР — 635] и Патера [САЩ] Крайно класиране: 1. СССР — 51 т., 2. Полша — 24, 3. БЪЛГАРИЯ — 23, 4. Япония — 19, 5. Унгария — 15, 6. САЩ — 13 и др.

Мястото, което заехме в крайното отборно класиране на световното първенство в Перу, е висок връх. Но този успех задължава... Щангистите ни, подобно на борците, са хора на делото. На тях не им е чужд всекидневният упорит труд в тренировъчната зала. След световния форум пред тях се изправя нов рубеж — олимпийската в Мюнхен. Най-трудното, но и най-американското изпитание! То трябва да бъде успешно преодоляно не само в името на утвърждаване престижа на тежката ни атлетика, но и на родния спорт. С необходимата съзнателност в подготовката, с нужната амбиция и патриотична настройка!

КУРИОЗИ

Как се стигна до този състав на финалите, вече знаете. Ще ви спомена само най-характерното, което се случи в квалификациите.

Никъде не се получи въртележка — всички се класираха пред отбора, когото са победили. При мъжете имаше само 3 петгеймови редици: ГДР — България, Румъния — Италия и Холандия — Франция. И 3 четиригеймови. Останалите 25 завършиха с по 3:0.

Най-лесен беше пътят към финала на СССР — една среща и победа, и на Чехословакия — с 3 чисти победи; най-труден — на румънците, които след драматичния мач с Италия поднесоха един курьоз: загубиха първия гейм срещу Финландия с 22:24!

3 гейма завършиха с по 15:0, два пъти автори са чехословацките състезатели — срещу Израел и Шотландия и ГДР срещу Швеция.

Най-дългият гейм се игра в срещата Финландия — Гърция — 40 минути, завършил 15:6! А най-дългият мач, както вече споменах, ГДР — България — 138 минути и Румъния — Италия — 137 минути. Най-късият гейм е този между България и Швеция — 9 минути при резултат 15:1, а най-късият мач бе пак в нашата група ГДР — Швеция — 36 минути.

При жените 5-геймовите срещи бяха две: изненадата ГДР — Румъния и ГФР — Франция. Това са същевременно и най-дългите мачове — по 125 минути. Има и две четиригеймови срещи, а останалите са с по 3:0.

От фаворитите при жените само Румъния отпадна от борбата. 4 гейма завършиха с 15:0 — в срещата СССР — Швеция, Полша — Австрия, Чехословакия — ГФР и ГФР — Франция.

Най-късият гейм бе в срещата Унгария — Великобритания — 7 минути. Това е и най-късият мач — общо 27 минути, 3 гейма са завършили с по 15:1.

Най-големия курьоз при жените в срещата ГФР — Франция при 2:2 гейма Франция загуби петия гейм с 0:15, а в срещата Полша — Австрия тиролките постигнаха общо... 2 точки.

Старт

ЗАБАВНИ
МИНУТИ

МИНИ СЛУЧКИ

35 КИЛОГРАМА

Толкова тежела пощата (телеграми, писма, пощенски картички), получена от испанския колоездач Луис Орана по времето, когато лежал в болницата след злополучното падане в тазгодишната обиколка на Франция.

ШЕЙН ГОУЛД И ХИПНОЗАТА

Младата австралийска плувничка Шейн Гоулд през тази година подобри няколко световни рекорда. Според някои слухове това се дължи на хипнозата. Преди всеки старт мейнният треньор я гледал продължително време в очите и сериозно изговарял няколко пъти: „Всички твои противници са кръвожадни акули. Трябва да им избягаш, защото те разкъсат на парчета.“ Засега Гоулд с успех плува пред своите съпернички...

КАРНАВАЛ В БОГОТА

Денят, в който Мартин Родригез завоюва шампионската титла на световното първенство по колоездене във Варезе на 4000 м, стана в Колумбия неофициален празник. След радостната новина в Богота започнал двадесет и четири часов карнавал. Това бил първият златен медал, спечелен от южноамерикански колоездач на световните първенства по колоездене. Родригез произхожда от индианско семейство. Има трима братя и три сестри. На него принадлежи световният рекорд на едночасова езда — 47 км и 553 м.

„МАНЧЕСТЕР ЮНАЙТЕД“ ГУБИ

Прочутият отбор скъпо заплати за скандалите, предизвикани от неговите запалениковци в края на миналия сезон. Стадионът на „Манчестер Юнайтед“ бил закрит от Английската футболна федерация и отборът играл срещата си с „Лийдс“ на един малък стадион. Вместо 60 000 зрители този стадион побрал 27 649 души, при което според финансовите „Манчестер Юнайтед“ загубил 60 000 долара.

ШАХМАТ

15. К61!

Бихте ли играли така в диаграмната позиция?

На XIII олимпиада през 1958 г. срещу Локвенц Тигран Петросян предпочитал именно този ход. И ето как по „петросяновски“ реализира: 15... Д:д2 шах 16. К:д2 О:ф6 17. К:г4 О:е7 18. а5 („сорта“ на замисъла на белите) 19! 19... f5! (сега черните са принудени по цялата дъска) 20. г:х5 шах 21. Ц:х7 21... х4 К:ф6 22. х5 К:х5 23. К:х5 г:х5 24. Т:х5 К:д7 25. Т:б3 Т:г6 26. Т:х2 Т:б8 27. Т:г2 Т:г2 28. О:г2 ф5 29. О:х3! Вече „всички пътища водят към Рим“, например:
1. 29... ф4 30. О:а7 Т:а8 31. О:д7 О:д7 32. Т:б7;
11. 29... К:ф6 30. О:а7 Т:а8 31. К:б6;
111. 29... К:а5 30. О:ц5 д:п5 31. К:е5.
Т:б6 черните успели да изиграят само хода: 29... О:х4 шах и загубили с... цвят-ног.

ПОЗНАВАТЕ ЛИ ТОЗИ СПОРТ?

АМЕРИКАНСКИ ФУТБОЛ

В бр. 15 на „Старт“ беше поместен разказът „Автоматичният хораций“. В редакцията се получи няколко писма с молба от наши читатели да им разкажем за тази игра, която беше в основата на разказа.

Американският футбол се играе от 1874 год. и в този ранен период малко се отличава от ръгби. Но постепенно играта създава свои специфични особености, като грубостта и жестокостта излизат на преден план. През 1905 год. под натиска на спортната общественост, реагираща остро на нещастните случаи на терените, се създават два варианта, по които може да се играе: „мек“ — за аматьори, и „твърд“ — за професионалисти.

Игрещето за американски футбол е с размери 109,75 x 48,80 метра. На го-

Какво е принципното различие на американския футбол от ръгби? По начало правилата на американския футбол допускат изключително груби силови прийоми. Ако в ръгби се разрешава задържането само на играча, притежаващ топката, то в американския футбол на силова атака може да бъде подложен всеки играч. И тогава на игрището настъпва истински бой — „скраймедж“ зуват „проход“, по който играчът с топката да се устреми към зоната на вратата.

Известните съветски сатирици Илф и Петров характеризират същността на американския футбол по следния начин: „Футбол в Америка — това значи най-голям стадион, най-голямо струпање на хора и автомобили на едно място, най-гръмогласен вик, който може да излезе от устата на същество, при-

В безмилостните схватки всяка година намират смъртта си средно по 17 спортисти...

Една игра, пълна с болки и страдание...

ловата линия се поставят стойките на вратата, които са високи 6 м, а разстоянието между тях е 5,5 м. На височина 3,05 м се намира напречната греда. Играе се с топка, наподобяваща голямо яйце, тежка 435 грама. Отборите, подобно на тези в европейския футбол, са съставени от 11 играчи. Количеството на резервните състезатели е неограничено. Един мач продължава 60 минути — 4 части по 15 минути, с почивка след първата и третата част по 1 минута, а след втората — 15 минути.

Целта на играта е да се пренесе топката в зоната на противниковата врата — това означава минимум на 9,15 м от аутолинията, измерено към центъра на игрището. Когато тази задача е постигната, се предоставя така нареченият „опит“ — да се отправи топката с крак към вратата. Футболистът шутира с разчет топката да прелети по-високо от напречната греда между стойките. Ако играчът успее да пренесе топката в зоната на вратата на противниковия отбор, отборът му получава 6 точки. А за успешен „опит“ се дава още една точка.

тежавашо две ръце, два крака, една глава и една, сложена на криво шапка; това значи най-голяма каса, специална футболна преса и литература (разкази, повести и романи за футболния живот). Голямото футболно състезание в Америка е събитие, много по-голямо от концерт на симфоничен оркестър под диригентството на Тосканини, ураган във Флорида, война в Европа и даже от отвлечането на дъщерята на известен милионер. Ако някой бандит иска да се прослави, той не трябва да извършва своето сезационно престъпление в деня на футболния мач между армията и флотата, а трябва да намери за това по-подходящо и спокойно време“.

7 ДНИ СПОРТ

ФУТБОЛ: Шести кръг за първенство на „А“ РФГ — първата среща на 2, а останалите — на 3. Начало 16 ч. с изключение на втората среща — от 18.30 ч. (на осветление).

Левски—Спартак — Етър
В София: 2 1 1 0 4—2
Във В. Търново: 2 1 1 0 3—1

Локомотив (Сф) — Славия
В София: 37 12 6 19 50—63

Дунав — Спартак
В Русе: 11 4 6 1 18—10
В Плевен: 12 2 3 7 9—17

Лъсков — Локомотив (Пд)
В Ямбол: 1 1 0 0 2—0
В Пловдив: 1 0 0 1 2—7

Черно море — ЖСК Спартак
Във Варна: 21 5 8 8 18—26
Черноморец — Ботев

В Бургас: 6 4 1 1 7—4
Във Враца: 6 0 1 5 6—22

Тракия — Берое
В Пловдив: 11 8 2 1 22—5
В Ст. Загора: 12 4 2 6 15—19

Чардафон Орл. — Академик
В Габрово: 1 1 0 0 4—0
В София: 1 0 0 1 0—1

ЦСКА „Септ. эн.“ — Марек
В София: 14 13 0 1 40—10
В Ст. Димитров: 14 8 4 2 16—7

АТЛЕТИКА: Финал елитна група (мъже и жени) на 2 и 3 в София.

КОЛОЕЗДЕНЕ: Продължава 21-та обиколка на България до 3 с финал в София.

ВОЛЕЙБОЛ: Продължава европейското първенство (мъже и жени) до 1 в Италия.

ХОКЕЙ НА ЛЕД: Първа среща на Купата на европейските шампиони между „Динамо“ (Вайсвасер) и ЦСКА „Септемврийско знаме“ на 2 в ГДР.

ТЕНИС НА МАСА: Балканада (мъже и жени) от 1 до 3 в Букурещ.

КРЪСТОСЛОВИЦА

ВОДОРАВНО: 5. Известен американски шахматист от миналото. 7. Средновековен войн. 9. Футболист от Левски-Спартак. 10. Световноизвестен колоездач. 12. Презимето на състезател от футболния отбор на Динамо — Киев и сборния отбор на СССР. 14. Ирански шахматист, олимпийски шампион в Мексико. 15. Древен римски град, чиито останки се намират в Северна България. 17. Презимето на наш шахматист. 20. Известна наша състезателка по художествена гимнастика. 23. Братът на Самуила. 25. Знаменит съветски волейболист от близкото минало. 26. Създателят на съветската държава. 27. Документ за плащане за спортни и други състезания. 28. Унгарски лекоатлет-чужкохвъргач, олимпийски шампион.

ОТВЕСНО: 1. Много популярен у нас спорт. 2. Известен италиански футболист от „Милан“. 3. Вид лекоатлетическо състезание. 4. Наш състезател от националния отбор по бокс. 6. Щипки за коса. 8. Младкото име на известен наш футболист от близкото минало. 11. Шведски футболист отбор. 13. Известен наш футболист. 16. Град в Италия, в който се състои последното универсиада. 18. Румънски спортен клуб. 19. Футболен термин. 21. Известен унгарски футболист. 22. Футболен отбор, играл в „Б“ група. 24. Известен съветски футболист и капитан на сборния отбор на СССР от близкото минало.

ОТГОВОРИ НА СПОРТНАТА КРЪСТОСЛОВИЦА ОТ БР 16

1. Академик. 2. Кили. 3. Миланова (Милан). 4. Орев. 5. Ерудиция. 6. Цирк. 7. Кристиан Мир (Дачев). 8. Мили. 9. Амарилдо. 10. Рачи. 11. Миланова. 12. Воле. 13. Ангелова (Неделска). 14. Арка. 15. Креаснон. 16. Сони. 17. Билингам. 18. Рома. 19. Борисова. 20. Волт. 21. Златанов. 22. Тони. 23. Атлетика. 24. Таймс. 25. Михайлов. 26. Волт. 27. Лиганет. 28. Маса. 29. Атанасов. 30. Влада. 31. Веселина. 32. Нина. 33. Маракана. 34. Черв. 35. Ечевари. 36. Райт. 37. Самодети. 38. Пеле. 39. Браниса. 40. Куба. 41. Капачини. 42. Нино (Каро). 43. Младенов. 44. Зала. 45. Ладанов. 46. Вела. 47. Шевченко. 48. Сомо. 49. Бондари.

Живко ЯНЧЕВ

Счупил световния рекорд

«РЕКОРДБОРИ»

Митко ПЕТРОВ

Без думи

между другото, винаги се усмихваше, когато говорех за това... А когато започнах свободно да свивам дясната си ръка в юмрук и да вдигам доста тежки предмети, той внимателно ме погледна и каза:

Разказ от Виктор ПУШКИН

... Да спечеля по точки беше просто неосъществима мечта и оставаше само едно — да чакам атакува, да се разкрие за момент и тогава да му нанесам няколко тежки удара, които щяха да го укротили. Отдавна вече не исках да улучвам и това неведнъж ме смущавало... Но той упорито следваше своя линия: непрекъснато ме обстрелваше с ударите си, не много силни, но обидно точни. От време на време ме намираше даже с удар, който точно когато исках да се доближа, да си разчистя сметките — веднага отдръпваше назад или астрани. И трябваше да започна отначало. Поне веднъж да се задоволя и допусне грешка. Към това следва да добави, че дясната му ръкавица непрекъснато дежуреше до брадата, а главата по всички правила на боксьорското изкуство беше също наведена.

— Ако не надушат, ще победи — упорито измърмори масажистът.
На следващия ден треньорът дойде в стаята ми към осем часа и веднага прегледа ръката.
— М-да-а — пак проточи той. След него се вмъкна и масажистът. Измъкна нещо и седна в краката ми.
— Работата е там — след известна пауза каза Николай Александрович, — че в девет часа имам съвещание на съдийската колегия. Лекарят също е от девет, ще отидеш с него.
Масажистът мрачно кимна.
Николай Александрович прегледа още веднъж ръката ми, поклати глава и излезе. Аз започнах да се обличам.

Към третия рунд вече съвсем бях изгубил надежда, когато той, приемайки моята хитост за истински несполучлив удар, се хвърли напред и за някаква част от секундата се върна!

Илюстрация: Александър ДЕНКОВ

Зарадвам от това, аз бързо отхвърлих приютната си мудност, на която упорито свикнах своя противник, направих малка и рязка стъпка напред и наляво, с всички сили ударих отлясно и... ми причерня пред очи! Такава болка никога не бях изпитвал!

Изсочилият някъде отстрани съдия извика: „Въгъла!“ — треньорът с яростни жести ми показваше същото, а аз продължих да стоя в средата на ринга, притискайки дясната ръкавица и скърцайки със зъби. Съдията машинално ме блъсна в неутралния ъгъл. В залата се вдигна страшен шум, уши ми нищяха от свиркане и аз виждах само как арбитърът, махайки с ръка, отброява минутите, без да чувам гласа му, макар по прегнатото му лице да личеше, че вика с всички сили.

— Ти виж какво — забоботи масажистът, когато излязохме от хотела, — Николай Александрович, разбира се, е чудесен човек, но в случая не е прав.
Аз мълчаливо го погледнах. Масажистът ми наваше за хитро момче. Нещо е измислил...
— В Москва са нашите мотористи — каза той.

Явно, десетте секунди не стигнаха на моя противник, за да се изправи, вдигнаха ръкавици и обявиха, че съм победил с нокаут.
А ако се беше изправил, аз вече нищо не бих направял: с голи ръце щеше да ме бият.
Треньорът на отбора, Николай Александрович, извика боксьора от лека категория — и беше вече свършил — и бързо го изправяше. Аз чух само: „Лед! И повечко!“

— Добре — кимнах аз.
Когато влязохме в кабинета, лекарят отмени някакви книжа и вдигна очилата на чело то си.
— Добър ден! — дружно извикахме ние.
— С какво мога да ви помогна?
— На този приятел ръката — небрежно кимна към мен масажистът, а аз протегнах китката.

А когато ние с Николай Александрович отидохме до съблекалнята и целият отбор се урна да ме поздравява, аз едва не загубих съзнание. Треньорът ме погледна и гласът му вежди тревожно се смръщиха.

— Какво ти е? — напрегнато попита той.
— Сваляйте ръкавиците! — казах вместо говор и седнах на кушетката. Момчетата се урнаха към мен.
— Стоп! Не всички наведнъж — спря ги треньорът. — Това вече е моя работа...

Невъзможно беше да се свалят дясната ръкавица: ръката се беше подула и не излизаше от нея; от най-малкото усилие изпитвах гра болка. Николай Александрович разряза кавицата и всички се смаяха: китката беше синяла и съвсем чужда. Никога не съм мислил, че тя може да придобие такива чудовищни размери!

— Как какво? Нали ще се бием с тях! С дните отбори можеше и някоя резерва, а щу московчаните... Ще почине и ще се... Като онзи път. Спомняте ли си? Отдавна заплашваше — отляво беше. И пак никой цо няма да разбере. Той е бърз. А ако оберат...

— Това е вярно — подхвърли този от дясната категория.
— Глупости! — прекъсна ги Николай Александрович. — Преди всичко той е лекар.
— Че е така, така е. Само че ако този, не няк противник, не разбере за това — масажистът посочи ръката ми, — той ще се ахува от неговия чук.

Момчетата стояха тихо като на погребение. Николай Александрович започна внимателно опипва китката ми и лекичко натисна някъде места.
— Боли! — извиках аз неочаквано за себе подкачайки от кушетката.
Треньорът въздъхна.

— Разбирате ли, докторе, колко е важно да го оправите! — намръщено заговори моят наставник. — След шест дни е стартът, а без него ние... е-е, няма да спечелим първото място. Неравни шансове.
— Ще заемете второ място.
— А, не, трябва ни първото!
— Вашите противници сигурно също искат първото?

— Утре трябва да те види лекар — каза след скръбно мълчание.
— Да го види? — изкашля се масажистът.
А лекарят нали е московчанин.
— Е и какво от това?
— Как какво? Нали ще се бием с тях! С дните отбори можеше и някоя резерва, а щу московчаните... Ще почине и ще се... Като онзи път. Спомняте ли си? Отдавна заплашваше — отляво беше. И пак никой цо няма да разбере. Той е бърз. А ако оберат...

— Това е вярно — подхвърли този от дясната категория.
— Глупости! — прекъсна ги Николай Александрович. — Преди всичко той е лекар.
— Че е така, така е. Само че ако този, не няк противник, не разбере за това — масажистът посочи ръката ми, — той ще се ахува от неговия чук.

Масажистът беше упорито момче.
— Преди всичко той е лекар и много бързо — повтори Николай Александрович. — ние ще отидем при него.
Якъл почука на вратата — отсечено, два пъти подред.

Николай Александрович сам отвори.
— Е? — попита той.
— Ето, измолих от сладоледжията...
— Браво — и към мен: — Дръж!
Аз взех парчето лед, завито в пешкир, и допрях до ръката си. Веднага ми олекна.
— Ех, да можеше някак да победиш московчанин — и сме на първо място! — стисна рък Николай Александрович.
Момчетата въздъхнаха.

— А сега запомнете, млади момко, за цял живот: костите на череп са значително по-здрави от костите на ръцете и никога повече не удряйте така непредпазливо в главата.
Изчервих се и бях готов да потъна в земя.

Лекарят седеше срещу мен и ме гледаше право в очите.
— И защо ви беше притрябвало това чуждо име? — попита той след известно време.
Стана ми горещо, нещо зачука по слепоочията ми.

— Извинете ме, моля ви... много ми е неудобно пред вас — промърморих аз, — но просто не предполагах, че така ще стане.

— И все пак!
— Разбирате ли, искахме да скрием това... Имам много сериозен противник и за отбора беше много важно да запазим в тайна...

— Това ли било! — плесна се той по коляното и се разсмя. — Чудни хора! — задавяше се от смях той. — Какви чудни хора!

Аз го гледах и чаках търпеливо да се успокои. Накрая той каза, потупвайки ме по рамото:

— Това е чудесно! Това е просто чудесно! Аз не знаех кое е „чудесно“ и затова промълчах.

На шестия ден вече съвсем забравих, че ръката ми е била някога наранена и не се страхувах да я подавам на сбогуване. „Това не е лекар, а някаква магьосник“ — казваха моите приятели. Нашият отбор се съживи. Николай Александрович постави в плик два пропуски за утрешния мач и ме повика.

— На всяка цена му ги занеси, разбираш ли? Нека види резултатите от своята работа.

Втурнах се в кабинета на лекаря и веднага след поздравата изгърсих:

— Докторе, бъдете така добър... приежете това! — и щастлив му подадох плик.

Той се надигна от стола и на мен ми се стори, че иска да ми откаже, но аз го предупредих.

— Много ви моля, докторе, честна дума! Ще видите как сте ми помогнали, ще видите моя противник и накрая ще присъствувате според мен на един много оспорван двубой.

Погледах го в очите и добавих:

— Ето виждате ли: три неща наведнъж! След известно колебание той взе пропуските и също ме погледна в очите.

— С удоволствие. Но вие грешите, аз ще видя само едно...
— Не разбираю, докторе.

— Много просто — обясни той. — Как ви помогнах — вече ми е известно, ваш противник е моят син. Следователно остава само едно — битката.

Той се усмихна. Сигурно много глупаво съм изглеждал. Сега вече разбрах на кого ми приличаше той през цялото това време!
— Но аз на всяка цена ще дойда — обеща докторът.

Превод: Екатерина ДЮЛГЕРОВА

«КРИЛАТ ДИМО»

Слава на непобедим борец — най-силния в някогашната Турска империя — е имал Димо Ганев — Крилатия. Народът не забравя своите най-достойни синове, които дават израз на собствената му физическа сила и нравствено-волевите му качества. Името на Крилат Димо и до днес се споменава в народни песни от Тракия, където се е родил.

Въз основа на легендите, преданията, песните Георги Манов е създал биографичен роман — „Крилат Димо“, издание на „Медицина и физкултура“, 1971 г. Въпреки големите трудности при търсенето на сигурна информация, авторът все пак е успял в основни линии да възстанови потъналите в забрава житейски пътища на Димо Ганев. Неговият разказ се притърква към стила на легендите, обогатен от собственото му въображение. Георги Манов се е спирал по-подробно на най-триумфалните победи на Крилат Димо над пехливани, които са будели страх дори само с имената си. Тези страници можем да препрочетаме, без да ни омръзне. Стопя ни една голяма гордост, завладяват ни чувствата на преклонение и възхищение.

Георги Манов е потърсил и психологическия образ на Крилат Димо. Той проследява гражданското и нравственото израстване на бореца; търси в поведението му ролята на традиционното българско възпитание. Според преданията Димо Ганев от борец на тепиха става борец за национална свобода. В няколко глави авторът проследява бащиния му, но сигурен път към комитетите на революционната организация, създадени от Левски в края на 60-те години на миналия век. И ако имаме право да се гордеем с борци като Крилат Димо, то гордостта ни е оправдана двойно с тази рядка хармония, характерна и за мнозина от днешните ни борци — европейски и световни шампиони, — хармония между силата на тялото и силата на ума, силата на патриотичното чувство. Именно за това една книга като тази на Георги Манов се явява много навреме. У нас се подготвят и тръгват към отговорни спортни състезания стотици млади спортисти. Тези от тях, които са достатъчно развити като нравствени личности и като граждани, ще намерят в образа на някогашния борец Димо Ганев свой брат, извил се по най-прекрасния начин; един светъл образ, който, почти заличен като в стар стенопис, почти изчезнал, от ново е реставриран.

Атанас ТЕНЕВ

екран

1

Борис Спаски. За неговата корона претендират двама шахматисти. След два дни в Буенос Айрес започва борбата между Петросян и Фишер, за да остане само един...

2

Европейските шампиони по гребане Вернер Клат и Петер Горни от ГДР не оставят веслата. Нужен е голям труд по време на тренировките, защото на хоризонта се задава Мюнхен. [АДН — БТА]

3

С голяма популярност сред трудещите се в Алма Ата, столицата на Казахстан, се ползува един оригинален спорт — управяването на ветроходни с колела, които развиват скорост до 60 км в час върху пясъците на пустинята. [АПН]

4

На предолитийските състезания в Мюнхен маратонците и скоростниците бяха придружавани от специален електромобил, който не замърсява въздуха и може да развие скорост до 53 млн в час.

5

Пеле в нова роля — Чико Бондадо от филма на младия бразилски режисьор Сампайо.